Sfântul Teofan Zăvorâtul

MÂNTUIREA ÎN VIATA DE FAMILIE

Traducere din limba rusă de Adrian şi Xenia Tănăsescu-Vlas
Tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfinţitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei şi Teleormanului

Editura Cartea Ortodoxă
Bucureşti, 2004

APOLOGETICUM
2004

„ Viața de familie şi cetățenească nu este în sine viață lumească, însă devine astfel atunci când în rânduielile ei se vâră patimile şi satisfacerea lor. Pentru viața de familie si cetățenească sunt porunci de la Dumnezeu"

Corectură: Simona
Editare pdf: APOLOGETICUM
http://apologeticum.net
http://www.angelfire.com/space2/carti/

CAPITOLUL ÎNTÂI

CĂSĂTORIA

HOTĂRÂREA DE A INTRA ÎN CĂSNICIE

Vă tot faceți planuri... Nu e un lucru rău, însă mai bine încredințați totul în mâinile lui Dumnezeu şi aşteptați cu smerenie ce cuvânt va ieşi pentru dumneavoastră de la Domnul, fiind gata să îl primiți în chip supus. Vi s-a făcut de căsătorie ? ! Dar şi lucrul acesta este mai bine să-1 lăsați în mâinile lui Dumnezeu. Visările despre căsătorie pot aprinde simțurile, iar planurile sunt deocamdată de prisos în această privință... Ele nu pot decât să tulbure fără folos sufletul... rugați-vă aşa: „Cu judecățile pe care le ştii, Doamne, rânduieşte viața mea aşa încât să mă mântuiesc"... Binecuvântează-ne, Doamne. Mântuiți-vă!

ALEGEREA SOȚIEI

Cu rugăciune şi cu post să se purceadă la alegerea soției.

POVAȚĂ CĂTRE O VIITOARE SOACRA

Milostivirea lui Dumnezeu să fie cu tine! întrebi despre căsătoria fiului. Dumnezeu binecuvântează ! El îşi iubeşte mireasa şi ea, pe cât se vede, îl iubeşte la rândul său. în asta şi stă tăria legăturii căsniciei. Tu spui: „Nouă nu ne place", însă nu voi, ci el are de trăit cu soția. Dacă lui îi place, ce treabă aveți voi ? Si părinții trebuie să se bucure de o asemenea însoțire, fiindcă se vede că este bună. Te gândeşti că fiul nu o să te ajute. Să ştii că asta nu depinde de căsnicie. Dacă este om bun, o să te ajute, oriunde ar trăi, iar dacă nu e bun, ce poți să-i faci ?

Dacă într-un lucru atât de însemnat tu, ca mamă, ai să faci după inima fiului, toată viața lui o să-şi amintească si o să-ți răsplătească aju-tându-te după putere.

Aşa că nu văd nimic rău în această căsătorie.

Dumnezeu binecuvântează!

CĂTRE O FATĂ CE URMEAZĂ SĂ SE CĂSĂTOREASCĂ

Domnul să vă binecuvânteze pentru a începe felul de viaţă pe care dintotdeauna 1-aţi văzut ca fiind cel mai bun pentru Dumneavoastră. Iată, Domnul vă împlineşte dorinţa inimii. Căsătoria are o mulţime de mângâieri, dar e şi însoţită de numeroase griji şi necazuri, deosebit de adânci câteodată. Să vă gândiţi la asta, încât atunci când vă veţi lovi de aşa ceva să nu fiţi luată pe neaşteptate. Acum sunteţi doi. în doi bucuriile sunt mai puternice, iar necazurile se rabdă mai uşor. Să vă ajute Domnul să n-aveţi despărţire în nimic, ci toate să le aveţi de obşte - o singură inimă şi un singur drum în viaţă.

Cu privire la hainele de mireasă... în locul Dumneavoastră aş face cum vor ceilalţi, fără să mă gândesc... hainele sunt pentru ceilalţi, nu pentru Dumneavoastră. N-au decât să vă gătească aşa cum vor. Fericire deplină vă doresc!

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

POVAŢĂ PENTRU O FECIOARĂ

Mântuieşte-o, Doamne, pe „Negruţa". Este în plină tinereţe, trebuinţele sufletului şi trupului ei sunt în mişcare plină de vioiciune. Câtă lua-re-aminte îi trebuie! însă aproape este Domnul, aproape este îngerul păzitor şi Acoperământul Maicii Domnului. Să se roage cu suspine, şi va fi ca o oiţă într-un staul trainic - iar rugăciunea mamei să-i fie ca un acoperământ sau ca o adum-brire ce încălzeşte sufletul.

CĂTRE MAMA UNEI TINERE MIRESE

Domnul să binecuvânteze pe proaspeţii Dumneavoastră însurăţei cu unire tare - nu numai după aplecările fireşti, ci şi după lucrarea harului. Deplină fericire le doresc, aşa încât să aveţi mângâiere de la ei în toate zilele vieţii voastre. Vă biruie tristeţea. Nu-i nimic de mirare. Aceste simţăminte de mamă sunt fireşti. O să treacă. Dati-le tinerilor poruncă să scrie mai des, şi va fi ca şi cum vă veţi vedea cu ei. Pe lângă asta, Domnul este aproape. Lui să îi spuneţi necazurile Dumneavoastră, şi El vă va trimite mângâiere îmbelşugată.

Să plângeţi puţin într-un colţ, şi o să vă uşuraţi, iar prin gândul la fericirea ce va să fie vă veţi putea întări.

UNEI PROASPĂT-CĂSĂTORITE

Domnul să binecuvânteze petrecerea Dumneavoastră în noua casă, începutul vieţii Dumneavoastră de familie! Puneţi acest început cu frica lui Dumnezeu şi să vă duceţi viaţa întru slava Lui, şi totul va merge bine. Nu alergaţi după strălucire şi nu căutaţi ca ceilalţi să ofteze de mirare când vă văd! Trăiţi lin şi iarăşi lin! Fără zgomot şi zarvă, fără „mistere" şi clădire de castele în văzduh.

Să aveţi pace între voi, şi cu toţi împreună-locuitorii voştri, şi cu vecinii, şi puţină îndestulare, şi vă va fi îndeajuns. Apostolul scrie: *Având hrană si îmbrăcăminte, cu acestea mulţumiţi să fim* (l Tim. 6, 8).

Domnul să vă binecuvânteze!

Vă doresc tuturor toate cele bune. Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

POVAȚĂ CĂTRE SOȚII CARE NU AU COPII

Să aveți binecuvântarea lui Dumnezeu!

Fireşte că este supărător pentru voi că n-aveți copii, dar trebuie să lăsați lucrul acesta în voia lui Dumnezeu şi să vă supuneți Lui. Poate că va veni sorocul şi veți avea copii.

ALTE POVEȚE CĂTRE SOȚI

E bine că soțul vă iubeşte. Şi Dumneavoastră vă iubiți soțul... Acesta este raiul vostru. Zidul îngrăditor al acestui rai este încrederea dintre voi. S-o păziți ca pe lumina ochilor, şi fericirea voastră nu se va clătina.

Pururea mă rog pentru voi, pomenindu-vă pe voi şi pe ai voştri în rugăciunea mea.

Domnul să vă rânduiască viața în aşa fel ca o dată cu ea să se zidească şi mântuirea sufletului.

Mila lui Dumnezeu să fie cu voi!

Buna mea „Albişoară"! Domnul să vă întărească ! Rugați-vă amândoi! Domnul este întotdeauna Ajutător bunelor hotărâri şi planuri. Şi aici va ajuta. Sunt sigur că soțul tău, după ce a pățit-o, se va feri de acum înainte, mai ales la început. Nu strică totuşi să-i aminteşti că sminteala va apărea iar, căutând să-1 atragă. Are vrăjmaşul grijă să le pună pe toate la cale. Ca atare, când vine ispita, să-şi amintească chiar de la început că acolo este ascuns vrăjmaşul şi cu lucruri vrăjmăşeşti îl îmbie: ca atare, să i-o taie cu mânie şi să se întoarcă îndată spre Dumnezeu. Şi totul se va sfârşi cu bine. Aceasta e metoda principală împotriva tuturor ispitelor. Mai mult nu vă mai spun, numai să vă amintiți la nevoie cele de mai sus.

Domnul să te binecuvânteze pe tine şi pe soțul tău.

Al vostru voitor de bine,

Episcopul Teofan

Mila lui Dumnezeu fie cu voi, robii lui Dumnezeu Dimitrie şi Evdochia!
Temeți-vă de Dumnezeu şi poruncile Lui pli-niți-le, fiindcă în aceasta stă mântuirea. Iubiți biserica. Rămâneți în bună înțelegere cu toți. Nu uitați să faceți milostenie după putere. Răbdați ce vă va trimite Dumnezeu să răbdați. Mântuiți-vă!

ÎNSEMNĂTATEA VIEȚII ÎN CĂSNICIE PENTRU LUCRAREA MÂNTUIRII

Căsnicia nu închide uşa către împărăția Cerurilor şi poate să nu împiedice nici desăvârşirea în duh. Problema nu stă în rânduielile vieții dinafară, ci în aşezările sufleteşti, în simțămintele şi năzuințele lăuntrice. Pe acestea să vă grăbiți a le sădi aşa cum trebuie în inimă. Citiți Evanghelia şi Apostolul, vedeți ce aşezare sufletească trebuie să aibă creştinul şi îngrijiti-vă s-o dobândiți, încetul cu încetul, vor veni toate cele de cuviință şi se vor aşeza la locul lor. Lucrul de căpetenie e rugăciunea. Ea este barometrul vieții duhovniceşti. Trebuie să fim neîncetat cu Domnul, căci fără El nu

vom avea nici o reuşită.

MÂNTUIREA PE CALEA VIEȚII DE FAMILIE

Mântuirea celui ce duce viață de familie stă în virtuțile de familist. Problema nu este să facem totul la modul nemaipomenit, ci să facem tot ce ține de noi. Dacă vom reuşi asta, n-avem de ce să ne chinuim cu gândurile. Sigur, nu trebuie nici să ne lăsăm pe tânjeală, dar nu trebuie nici să ne chinuim, ci să ne încredințăm cu totul în voia Domnului.

Puteți primi tunderea în taină, dar aşteptați. La desăvârşire se poate ajunge şi pe calea vieții de familie. Totul este să stingem şi să dezrădăcinăm patimile. Spre asta să vă întoarceți toată luarea-aminte.

DESPRE CĂSĂTORIE ŞI NECĂSĂTORIRE

Pe frumoasa N. N. unul o sfătuieşte să părăsească lumea, să fugă de dragostea lumească, iar altul o sfătuieşte să se mărite. Cel ce a dat primul sfat nu 1-a întemeiat pe nimic, în vreme ce al doilea se sprijină pe ideea că „lume" de „lume" se deosebeşte: de una trebuie să fugi, iar de cealaltă poți să nu fugi; „există îndatoriri lumeşti păcătoase şi îndatoriri lumeşti sfinte. Dragostea dintre soți este dragoste binecuvântată de Dumnezeu. Şi atunci, de ce să abatem fata de la ea? într-adevăr, trebuie să facem deosebire între «lume» şi «lume». Scriptura spune: *nu iubiți lumea,* dar tot ea spune: *a iubit Dumnezeu lume.*Ce a iubit Dumnezeu, şi omul este dator să iubească. Trebuie să avem dreaptă socotință în toate !"

Îmi cereți părerea cu privire la acest sfat. Iată: în spusele: *nu iubiți lumea,* cuvântul *lume* înseamnă cu totul altceva decât în spusele: *aşa a iubit Dumnezeu lumea,* în acestea din urmă, prin *lume* se înțelege neamul omenesc pierit, care era totuşi iubit de Dumnezeu. Ca atare, Dumnezeu a şi hotărât să îl mântuiască, dând pentru el pe Fiul Său Cel Unul-Născut. Iar în primul caz este vorba, fireşte, de acea parte a neamului omenesc care de Dumnezeu nu vrea să ştie şi de cele ce îi plac Lui nu se îngrijeşte; singura grijă este să-şi facă propriul plac prin satisfacerea patimilor pe care le au, de moarte nu îşi amintesc şi la viața viitoare nu se gândesc. Către această lume, Dumnezeu nu binevoieşte, ci îşi întoarce fața de la ea, nu o iubeşte şi a poruncit oamenilor să nu iubească felul ei de a fi. Aşadar, din spusele: *aşa a iubit Dumnezeu lumea* nu urmează că şi noi suntem datori să iubim lumea fără nici un fel de limite, ci fără acea lume pe care n-o iubeşte Dumnezeu şi de care ne porunceşte să fugim -căci dacă o iubim pe aceea, pe Dumnezeu nu-L putem iubi şi sufletul nu ni-1 putem mântui.

Spun acestea din pricina concluziei că întrucât Dumnezeu a iubit lumea, şi noi „trebuie" s-o iubim... Acum trec la neînțelegerea dintre sfătuitorii despre care era vorba la început. Acolo problema era: trebuie să se căsătorească fecioara sau nu ? De obicei ea este ridicată de către cei care se îngrijesc de mântuirea sufletului şi vor să-şi rânduiască un fel de viață care să ajute mai mult în lucrarea mântuirii.

Problema aceasta a luat naştere încă din vremurile apostolice. Fecioarele care ajungeau la vârsta măritişului şi simțeau în sine dorința de a fi doar cu Domnul îşi arătau neplăcerea față de ideea căsătoriei. Părinții, nepricepându-se să dea o rezolvare, i-au scris sfântului Pavel (din Corint la Efes), întrebându-1 ce să facă cu fiicele lor. Răspunsul e cuprins în capitolul al şaptelea din prima Epistolă către Corinteni. Esența

lui este aceasta: nu este păcat măritişul, dar mai bună este necăsătorirea, fiindcă în acest din urmă caz fecioara are deplină libertate să facă pe placul lui Dumnezeu, pe când în cel dintâi sunt multe piedici. Apostolul arată piedicile care sunt de neocolit în căsnicie, dar esenţial este aici faptul că luând asupră-ţi îndatoririle vieţii de familie este aproape cu neputinţă să scapi de atingerea cu lucrurile acelei lumi pe care o urăşte Dumnezeu şi pe care ne-a poruncit să n-o iubim.

În aceasta se ascunde pierzarea. Aşadar, cei care abat de la căsnicie fecioarele (dacă acestea *pot cuprinde* viaţa în celibat) le fac un bine.

NU TREBUIE SĂ SE CĂSĂTOREASCĂ CEI CARE NU AU APLECARE SPRE ACEASTA

Problema sorei Dumneavoastră a fost rezolvată chiar de către Apostoli (l Corinteni 7, 33 şi în continuare). Dat fiind că la sora Dumneavoastră, în ciuda cererilor în căsătorie şi a faptului că are un pretendent acceptabil, dorinţa de a nu se încurca cu viata de familie precumpăneşte, ea trebuie să facă precum a arătat Apostolul, alegând partea mai bună. Dorinţa ei poartă semnul vădit al alegerii Dumnezeieşti. Ca atare, pentru ea este mai bine să rămână fecioară şi să intre în mănăstire. Maica Domnului îi va fi acoperământ.

PRIMII SPINI DIN VIATA DE FAMILIE

Îmi pare rău pentru „Albişoara". Totuşi, din faptul că soţul ei lipseşte de acasă din pricina vânătorii nu se poate trage nici o concluzie hotărâtoare. Acum este sezon de vânătoare, peste tot se vânează. Când se va sfârşi sezonul, se vor sfârşi şi necazurile acestea. Eu cred că nu va ieşi de aici nici un necaz mare. Domnul să-i mântuiască! Incurajaţi-o pe „Albişoara" şi spuneţi-i să nu facă mutre şi să nu-şi bombăne bărbatul, ci să-1 întâmpine întotdeauna veselă. Prin bombă-neli şi încruntare nu va face altceva decât să-1 întărâte. Mai bine să se prefacă, arătând că îi aprobă „faptele de vitejie" vânătorească.

Iar „Negruţa" să-şi scrie pe vârful nasului că trăieşte într-o lume nestatornică, în care suntem scuturaţi, ca frunza de arţar, în toată ziua şi în tot ceasul. Iar Dumneavoastră ce bucurii aşteptaţi ? ! Când sufletul va pleca în pace către Domnul, arunci o să avem parte de bucurie. Iar pentru bucuriile dinafară de ce să vă doară ? Aţi uitat oare cum sunt aceste bucurii ?

POVAŢĂ CĂTRE NIŞTE TINERI ÎNSURĂŢEI

Sunt foarte bucuros de căsătoria Dumneavoastră. Binecuvântarea Domnului să adăsteze asupra voastră şi a soţiei Dumneavoastră. Să se întărească între voi dragostea nefăţarnică şi îm-preună-glăsuirea cu pace până la sfârşitul zilelor voastre. Cel mai mult să vă temeţi de pierderea încrederii unuia faţă de celălalt sau de clătinarea ei. Iată şi temelia vieţii conjugale fericite. Domnul să vă dea binecuvântare! Ajutaţi-o cu câte ceva pe soţia Dumneavoastră în ocupaţiile ei. Pe lângă asta, căutaţi să aplicaţi cunoştinţele si abilităţile pe care le-aţi dobândit...

DESPRE ÎNDATORIRILE TINERILOR SOȚI

Mila lui Dumnezeu fie cu tine!

Mă bucur foarte mult de fericirea ta. Dumnezeu ți-a trimis această căsătorie. Binecuvântez mâna Lui cea darnică. Tu îngrijeşte-te să nu pierzi ceea ce ți s-a dat.

Cred că nunta ta a avut de-acum loc şi trăieşti deja cu soția. Domnul să vă binecuvânteze şi să vă facă parte de toate bucuriile. O primesc şi pe soția ta ca rudenie duhovnicească...

Bagă bine de seamă: de acum înainte sunteți începătorii de neam ai unei generații noi. Trebuie să faceți aşa încât să lăsați copiilor nu numai moştenire (avere), ci în primul rând trup sănătos şi suflet puternic. Domnul să vă dea binecuvântare.

Sunt bucuros că s-a săvârşit, în fine, căsătoria ta. Domnul să îți dea binecuvântare! Mă rog întotdeauna ca Domnul să te ajute în toate... Bine faci că stai mult pe acasă. Este rău când cineva nu aflã fericire în familie. Dacă tu o afli, dă mulțumită Domnului. Străduieşte-te însă ca lucrurile să stea mereu aşa. Această artă stă în a începe fiecare zi ca şi cum ar fi prima după nunțăj învață cum să trăieşti: asta-i înțelepciune mare... Să ştii că frica lui Dumnezeu îl învață pe om toate cele de trebuință.

Mila lui Dumnezeu fie cu tine!

Păziți împreună dragostea voastră. Aici este izvorul vieții de familie fericite. Acest izvor trebuie păzit însă ca să nu se astupe cu gunoaie. Domnul să te mântuiască.

Mila lui Dumnezeu fie cu tine şi cu Varvara ta! lubiți-vă şi trăiți lăudând pe Dumnezeu şi proslăvindu-1 prin viața voastră îmbunătățită.

POVATĂ CĂTRE O SOACRĂ

Vă scriu ca să vă linişteso, pentru că vă tulbură gândul: „Oare ce caracter are nora ?" Ce caracter are nora se va vedea mai apoi. N-aveți de ce să vă faceți griji înainte de vreme. Vă puteți mărgini la dorința şi rugăciunea: „Trimite, Doamne, noră smerită, ascultătoare, harnică, gospodină, care să stea acasă, nu plimbăreață şi iubitoare de distracții". Dacă va trimite Domnul o astfel de noră, Ii veți da mulțumită. Dacă nu va trimite, o veți lua pe noră aşa cum este. Şi să nu vă văitați, ci să cugetați în linişte cum să îndreptați cele neîndreptate ale ei... Ați văzut multe la viața Dumneavoastră, ştiți şi cum se face asta. Mai cu blândețea, mai cu asprimea. Va da Dumnezeu şi veți îndrepta toate. Dragostea însă *e* mai puternică decât orice. Să vă iubiți nora ca pe o fiică. Această dragoste va naşte în ea dragoste. Când se va întâmpla lucrul acesta, nu va mai fi nevoie de îndrumări, căci dragostea va rândui totul singură.

DESPRE ATRACȚIA TRUPEASCĂ DINTRE BĂRBAT SI FEMEIE

În ce priveşte faptul că ați fost atrasă trupeşte de către un bărbat, mă alătur părerii Dumneavoastră de rău. Oricum, a trecut, slavă Domnului ! Acum trebuie să vă pregătiți pentru viitor. Binevoiți a face astfel: îndată ce se profilează la orizont o întâlnire cu un bărbat atrăgător, pune-ți-vă inima la colț si n-o lăsați să iasă, ținân-du-vă simțămintele în frâu.

Atracția bărbatului față *de* femeie şi a femeii față de bărbat este firească, însă ea poate fi ținută totdeauna între anumite granițe, unde nu poate clătina bunele hotărâri ale voinței. Dacă vă veți pregăti din vreme pentru întâlnirile de acest fel, simțămintele

acestea nu vă vor covârşi. Dacă veţi exersa, veţi ajunge să întâmpinaţi orice bărbat, oricât ar fi el de frumos, ca şi cum nu ar fi bărbat, căci, potrivit Apostolului, în Domnul Mântuitorul nu e nici parte bărbătească, nici femeiască. Rugaţi-vă şi osteniţi-vă pentru asta, şi Dumnezeu vă va binecuvânta osteneala.

DESPRE VINDECAREA DE DRAGOSTEA FĂRĂ SPERANȚĂ

Leon (un oarecare ofițer - *n. rea. ruse)* s-a îndrăgostit, dragostea s-a dovedit a fi fără speranță, şi el se chinuie. Poftim leu!!! Şi încă nu leu simplu, ci leu ofițeresc! Altora le comandă: „La drea-a-a-pta!", iar el trage la stânga. Sieşi ar trebui să îşi comande: „La drea-a-a-pta!" Şi marş-marş... Ce rost are o astfel de purtare ? Dacă ar fi fost vreo nădejde, era logic să mai aştepte, dar dacă n-are ce aştepta ? Aceasta nu e dragoste, ci o durere rea a inimii, de care se apropie vrăjmaşul şi o ațâță.

Patima orbeşte, iar vrăjmaşul bagă în ceață. Şi se chinuie omul, şi stai de te minunezi că-i place să se chinuie şi nu vrea să se depărteze de chinul său. Asta nu are nici o noimă. Omul trebuie să comande inimii: „Ciocul mic, nu sufla, că te fac zob!", iar apoi să înceteze a se mai gândi la „ea"... Să arunce cât mai departe tot ce îi aminteşte de „ea", să caute pete în soarele mân-dreții „ei" si să se uite mai mult la acestea. Iată o apică destul de rece pentru răcorirea inimii, mai ales dacă lipsa de speranțe a dragostei tine de simțămintele fetei. Va trece suferința; o să mai vină câteodată, însă nu foarte arzătoare. Eu aveam douăzeci de ani când am trecut prin asta. Mi-am dat poruncă... şi a trecut. Au mai fost crize, dar am răbdat, fiindcă aveam în vedere un alt țel. Bine este pentru cel ce suferă de această boală să aibă ceva de făcut. Dacă nu are, să-şi găsească.

Domnul să vă binecuvânteze pe voi toți şi toate lucrurile voastre.

DESPRE PRIVITUL LA FEMEI

Nu ştiu dacă este sfârşit ispitelor ce vin de la vederea şi ascultarea femeilor. Atracția față de femei ne este pusă în fire. Ca atare, cred că dacă nu-ți vine să vomiți când vezi femei, ci se întâmplă chiar pe dos, încă nu *e* nici un păcat... Păcatul începe de la poftite - iar de poftire se poate fugi întotdeauna. Fireşte, este mai bine să nu vezi femei şi să nu stai de vorbă cu ele, dar nu se poate. Prin urmare, este nevoie de răbdare, de trezvie, de pază a inimii şi de luptă cu sine. Domnul este aproape! Cuviosul loan Colov spune: „Când se apropie fiara, mă sui în copac". La Domnul trebuie să scăpăm...

SFAT CĂTRE CINEVA
CARE ÎNTREȚINE O LEGĂTURĂ EXTRACONJUCALĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Vrăjmaşul şi inima vicleană, iubitoare de păcat, tot încearcă să tragă oamenii de partea lor. Harul lui Dumnezeu ajută celui ce se păzeşte, iar pe cel ce se aruncă în foc îl lasă să ardă. Dumneavoastră trebuie să încetați a vă mai vedea cu „ea" şi a vă mai apropia de „ea", mai ales când sunteți singuri, dacă vreți să scăpați de păcat. De câte ori nu v-ați spus: „Nu o să mai fac", si ați tot făcut-o... Trebuie să vă ruşinați față de propria persoană şi să vă arătați nu uşuratic în cuvinte, nu uşuratic în gânduri, ci credincios Domnului.

Binevoiți a vă pune lege să fiți neclintit înaintea feței Domnului. Trebuie să

aveți oarecare grosolănie atât față de sine cât şi fată de „ea"... şi dorința neînduplecată a o depărta de Dumneavoastră. Fără asta nici o încercare nu are rost.

Cu privire la intrarea în armată, vedeți şi singur... Oricum, după mintea mea, cu cât mai repede, cu atât mai bine. Veți avea treabă de făcut, în timp ce acum nelucrarea vă învață la rele şi la răsfățuri de tot felul. Eu cred că nici nu osândiți imboldurile rele care se nasc în Dumneavoastră, ci cum apar, cum vă plecați lor. Vrăjmaşul vă trage la păcat ca de sfoară. Păcatul dinafară urmează pârguirii lăuntrice a poftelor şi a plecării voinței către el... Trebuie totdeauna să înhățați gândul dintâi şi să-l goniți, nelăsându-l să treacă. Asta nu este deloc greu dacă veți avea dorința de a vă păzi curat de păcat.
Domnul să vă dea binecuvântare! Mântuiti-vă!

Acum mi-am amintit că aici, în mănăstire, era cineva din neam de aristocrați... era luptat de patima curviei. Ca atare, ținea sub pernă o cravaşa, şi îndată ce trupul începea să-l tulbure se plesnea fără milă cu cravaşa... Până la urmă şi-a smerit trupul. Ia încercați.

SFAT CĂTRE CINEVA CARE A PUS CAPĂT RELAȚIEI SALE EXTRACONJUCALE

V-ați lăsat ? ! Țineți-vă! Căci vrăjmaşul vă stă în coastă şi nu vă va lăsa cu una, cu două... Lup-tati-vă şi fiți totdeauna gata de luptă. Scoa-teți-vă din cap ideea că puteți ține calea cea bună cu uşurință, comod, şi că toate se vor rândui fără să vă dați osteneala. Nu, nu se poate scăpa de osteneală şi de luptă până la sânge...
Amintiți-vă cuvântul Apostolului: *Că încă nu ați stătut până la sânge, împotriva păcatului luptăn-du-vă* (Evr. 12, 4). Aici este o anumită mustrare şi arătare a faptului că lupta până la sânge este cu neputință de ocolit.

Domnul să vă dea binecuvântare! Mântuiti-vă!

Al Dumneavoastră voitor de bine,

Episcopul Teofan

POVAȚĂ CĂTRE O PERECHE EVLAVIOASĂ

Vă pomenesc mult şi vă doresc binele cu osârdie, căci nu aveți în suflet decât râvnă vie pentru lucrarea mântuirii. Domnul v-a chemat. Să mulțumim Domnului! Nu pregetați însă a face, în ce vă priveşte, toate cele de trebuință. Domnul a început în voi lucrarea înnoirii duhovniceşti. Credeți şi nădăjduiți că Cel care a pus început va şi desăvârşi (vezi Filipeni l, 6), dacă veți păzi râvna vie şi nu vă veți lăsa de ostenelile potrivite. Râvna este lucrare a harului şi mărturie a faptului că acest har adastă în voi nedespărțit, dând naştere vieții harice. Atâta vreme cât este râvnă, este şi harul Sfântului Duh. El este foc. Focul este hrănit cu lemne. Lemnul duhovnicesc este rugăciunea... îndată ce harul se atinge de inimă, ia naştere întoarcerea minții şi a inimii către Dumnezeu, care-i sămânța rugăciunii. După aceea vine petrecerea gândului în cele Dumnezeieşti.

Harul lui Dumnezeu întoarce luarea-aminte a minții şi a inimii către Dumnezeu şi o ține acolo. De vreme ce mintea nu stă fără lucrare, când e întoarsă către Dumnezeu, la Dumnezeu se şi gândeşte. Ca atare, aducerea-aminte de Dumnezeu este adevărata însoțitoare a stării harice... Aducerea-aminte de Dumnezeu nu rămâne în nelucrare, ci duce negreşit în starea de vedere duhovnicească a desăvârşirilor

Dumnezeieşti şi a lucrurilor Dumnezeieşti: a bunătăţii, a dreptăţii, a facerii lumii, a purtării de grijă, a răscumpărării, a judecăţii si răsplătirii. Toate acestea alcătuiesc împreună lumea Dumnezeiască, altfel spus tărâmul duhovnicesc. Cel râvnitor petrece în acest tărâm şi nu iese din el: aceasta este însuşirea aparte a râvnei. Vreţi să vă păstraţi râvna ? Păstraţi toată aşezarea sufletească arătată... Să aveţi întotdeauna la îndemână lemne duhovniceşti şi îndată ce veţi băga de seamă că focul râvnei slăbeşte, luaţi un butuc din lemnele duhovniceşti şi puneţi-1 pe focul duhovnicesc. Şi totul va merge bine. Din suma tuturor acestor mişcări duhovniceşti iese frica lui Dumnezeu - starea evlavioasă înaintea lui Dumnezeu în inimă... neîncetat daţi viaţă acestei stări, şi vii veţi fi...
Aţi înviat, aşa cum spuneţi, şi de veţi face aşa, veţi întotdeauna numai în starea omului înviat.

CAPITOLUL AL DOILEA

FAMILIA

POVAȚĂ CĂTRE UN FAMILIST DESPRE VIAȚA PLĂCUTĂ LUI DUMNEZEU

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Mare fericire e faptul că în locul unde v-ați mutat puteți merge la biserică - în casa Dumnezeului nostru. Această lucrare având, nu vă va fi greu să puneți după aceea în rânduială şi toate celelalte: masa, somnul, rătăcirea simțurilor (a ochilor, urechilor, gustului, mirosului şi pipăitului, iar a mai ales a limbii), şi celor care vă cer dați-le după putere; fiți amabil, blând, respectuos față de toți, maleabil, nu certăreț. Frica lui Dumnezeu si aducerea-aminte de moarte să împărătească înăuntrul Dumneavoastră, împărtă-şiți-vă cu Sfintele Taine după rânduială: nu vă leneviți a vă apropia de împărtăşanie, dar să fiți totdeauna pregătit.

În ce priveşte alegerea duhovnicului, nu ştiu ce să vă spun, fiindcă nu ştiu pe nimeni. Alegeți singur. Dacă nu puteți să vă hotărâți, faceți cum au făcut Apostolii când au ales alt Apostol în locul lui Iuda cel căzut, aruncând sorțul. Sau cereți sfatul celor care cunosc preoții din partea locului.

FAMILIA ESTE O CRUCE PENTRU CAPUL EI

Vă tulbură situația Dumneavoastră exterioară, atât cea prezentă, cât mai cu seamă cea viitoare. Vă tulbură nu atât din grija pentru sine, cât din grija pentru familie. Vărsați-vă la Domnul grija şi rugați-vă să rânduiască aşa cum este plăcut sfintei Lui voi. Oare familia Dumneavoastră nu-i a lui Dumnezeu ?! Şi oare El nu poartă grijă de ea, cum poartă grijă de toți ?

A vă ruga pentru rezolvarea problemelor materiale nu e păcat... Cel ce ne-a învățat să spunem la rugăciune: *Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi* nu Se va simți jignit când ne vom ruga şi pentru celelalte lucruri lumeşti - bineînțeles, încredințând deznodământul sfintei Lui voi. Familia este o cruce pentru cap! Răbdați su-punându-vă Domnului; făcând tot vă stă în putere, încredințați totul în voia lui Dumnezeu.

PREGĂTIREA TINERILOR SOȚI PENTRU VENIREA PE LUME A UNUI PRUNC

Varvarei să-i dea Domnul naştere uşoară... La noi au început să nu mai aleagă numele pruncilor după rânduiala dată de Dumnezeu, iar această rânduială este aşa: alegeți numele după calendar, fie numele sfântului pomenit în ziua când se va naşte pruncul, fie numele sfântului pomenit în ziua în care se va boteza, fie numele unui sfânt pomenit în primele trei zile după botez.

Şi cu ospățul prin care se arată bucuria naşterii pruncului au început lucrurile să meargă strâmb. Dacă te țin curelele, fă altfel: dă săracilor şi nevoiaşilor ceea ce ai vrut să cheltuieşti pentru ospăț. Şi fă asta fără să alegi: ce săraci îți va trimite Dumnezeu, acelora să le dai. Dumnezeu vede totul. Am zis: „dacă te țin curelele", fiindcă poate că îți va veni tare greu să calci peste obicei.

Dumnezeu să vă binecuvânteze pe amândoi şi pe pruncul vostru.

CĂTRE O FEMEIE ÎNSĂRCINATĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Iată că Domnul încă vă dă rod pântecelui... Vă felicit! Domnul, Care 1-a dat, să-i dea si venire bună pe lumea lui Dumnezeu. Fireşte, fără greutăți asta nu se întâmplă. Aşa a rânduit Dumnezeu dintru început, spre aducere-aminte de ceea ce a făcut prima femeie - mama noastră, a tuturor. Oricum, Domnul pune şi în greutăți măsură. Fie ca El să facă milă cu Dumneavoastră si să facă aceste greutăți cât mai puțin simțite, pe cât se poate.

Vreți să meritați o asemenea uşurare ?! Mai întâi uşurați-vă de păcate. Acum, de nevoie, stați mult timp nemişcată, în tihnă... Şi aveți mai multă vreme pentru îndeletnicirea cu sine şi cercetarea de sine. Cercetați-vă ca anchetatorul cel mai sever, apoi osândiți toate câte nu-s drepte, pocăiți-vă pentru ele şi să vă pară rău că v-ați îngăduit aşa ceva, apoi spovediți-vă, primiți dezlegare şi, în cele din urmă, împărtăşiți-vă cu Sfintele lui Hristos Taine. Prin toate acestea veți merita să primiți aşteptata şi dorita uşurare.

Două lucruri aduc asupra noastră mânia lui Dumnezeu, care apasă şi strâmtorează: neiubi-rea față de ceilalți şi pofta, iar prima dintre acestea are mult loc în noi. Binevoiți a vă osteni să scoateți la iveală şi să tăiați fără să stați pe gânduri toate cele prin care se vădeşte ea în Dumneavoastră, oricât de greu vi s-ar părea, întoar-ceți-vă neiubirea nu asupra oamenilor, ci asupra lucrurilor prin care obişnuia ea să se arate în Dumneavoastră, scoțându-le afară. Nu vi s-a întâmplat să citiți ori să ascultați cuvintele Apostolului: *Lărgitu-s-a inima mea spre voi* (v. 2 Cor. 6, 11) ? Aşa să vă lărgiți şi Dumneavoastră inima, iar în schimb veți primi ceea ce doriți şi căutați.

Vă doresc toate cele bune în toate privințele!

Domnul să vă dea binecuvântare!

Al Dumneavoastră voitor de bine,

Episcopul Teofan

DESPRE SOARTA
CELOR HANDICAPAȚI PSIHIC
ŞL A CELOR NEBOTEZAȚI

Handicapații psihic sunt handicapați numai pentru noi, nu pentru sine şi nu pentru Dumnezeu. Duhul lor se dezvoltă pe o cale aparte. Poate că noi, cei „înțelepți", ne vom vădi mai prejos decât handicapații. Iar copiii sunt îngeri ai lui Dumnezeu cu toții. Cei nebotezați, la fel ca toți cei aflați în afara credinței, trebuie încredințați milostivirii lui Dumnezeu. Ei nu sunt fii vitregi şi fiice vitrege pentru Domnul. Ca atare, El ştie ce si cum şi în ce privință să rânduiască pentru ei. Mare este adâncul căilor lui Dumnezeu!

Asemenea probleme ar trebui să dezlegăm dacă am avea datoria de a veghea asupra tuturor şi de a-i rândui pe toți. Iar întrucât această datorie n-a fost pusă asupra noastră, să lăsăm grija pentru ei Celui ce poartă grija tuturor. Noi trebuie să ne mântuim sufletul propriu. Vrăjmaşul şi pierzătorul de suflete caută să piardă prin grija de mântuirea altora sufletul căruia îi insuflă asemenea gânduri. Sfântul Antonie cel Mare cugeta odată la lucrurile acestea, dar îngerul Domnului i s-a arătat zicând: „Antonie! Ia aminte la tine însuți, iar acestea nu sunt treaba ta".

SFATURI DE LUCRARE DUHOVNICEASCĂ PENTRU FAMILIST

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Mă bucur mult că v-ați apucat să înfăptuiți cele ce v-am scris. Dea Domnul să nu dați înapoi, întorcându-vă la cele dinainte. Ați luat jugul: trageți, însuflețindu-vă prin nădejdea cea vrednică de crezare, înainte este împărăția; uşa prin care se intră în împărăție e curăția; toate ostenelile şi faptele poruncite sunt mijloace de curățire a inimii. De aici reiese că cel mai apropiat scop al nostru e curățirea inimii, iar după aceea împărăția lui Dumnezeu, fiindcă în ea nu intră nimic necurat. Trebuie să păstrați neapărat în cuget lucrul acesta, ca să nu vă pierdeți ostenelile amestecând în ele ceva necurat. De pildă, nu trebuie să postiți şi totodată să vă supărați, să vă rugați şi să vă mândriți în acelaşi timp, să faceți binele ca să arătați celorlalți cât de filantrop sunteți şi aşa mai departe.

Spuneți că vă osteniți „nu totdeauna de plăcere, ci mai mult cu de-a sila". Aceasta este legea: să ne luptăm cu pornirile noastre rele şi să ne silim să facem binele. Asta înseamnă cuvântul Domnului că *împărăția lui Dumnezeu se ia cu sila, si oamenii silei o răpesc pe ea.* De asta şi e jug urmarea Domnului. Dacă totul ar fi de plăcere, unde ar mai fi jugul ? în cele din urmă, totuşi, se ajunge să se facă totul cu plăcere şi uşurință.

Scrieți: „Năvăleşte asupra mea câte o nesimțire tâmpă; ajung ca un automat, nu mai gândesc, nici nu mai simt nimic". Asemenea stări vin uneori ca „pedeapsă" pentru aplecarea cu gândul şi consimțământul spre oarecare gând rău, iar alteori ca „învățătură", ca omul să se deprindă a nu aştepta nimic de la propriile puteri, ci să aştepte totul doar de la Dumnezeu. Câteva asemenea experiențe taie încrederea în sine, iar izbăvirea de apăsare arată de unde vine ajutorul şi pe Cine trebuie să ne bizuim întru totul. Starea aceasta este grea, dar trebuie răbdată cu gândul că altceva nici nu merităm. Mijloace împotriva ei nu sunt; trecerea ei stă în voia lui Dumnezeu. Totuşi, trebuie să vă țineți şi să strigați către Domnului: „Fie voia Ta! Miluieşte! Uşurează!", fără să vă îngăduiți nicidecum vreo slăbiciune, fiindcă acest lucru este pustiitor şi

pierzător. Bine faceți că vă întristați pentru starea asta şi vă încordați în tot chipul ca să vă izbăviți de ea - însă presupunerea Dumneavoastră că aşa vor fi chinurile veşnice nu e corectă. Fericirea veşnică şi chinurile veşnice sunt cu neputință de închipuit şi nu pot fi asemuite cu nimic din cele ce se întâmplă în această viață. Toate sunt dincolo nemăsurat mai presus decât cele de aici. La Sfinții Părinți starea Dumneavoastră se cheamă răcire, uscăciune, şi toți o socot lucru cu neputință de neocolit în viața după Dumnezeu, căci fără ele ni urcă repede „duhovnicia" la cap.

Iată cum se foloseşte cugetarea la cele dumnezeieşti. Dimineața, îndată după ce vă veniți în simțiri cu totul în urma somnului, cugetați la adevărurile de credință, începând cu ființarea cea mai înainte de veci a Dumnezeului întreit Ipostatic şi sfârşind cu înfricoşata Judecată şi soarta veşnică a tuturor - nu repede şi nu încet, ci cu luare-aminte. Asta se poate face şi după Simbolul de credință. Suma acestor adevăruri este structura lumii gândite, duhovniceşti, dumnezeieşti. Prin cugetarea la ele, conştiința se integrează în structura lor şi intră în lumea duhovnicească la fel cum noi, după ce ne trezim din somn, ne integrăm în structura lumii dinafară, care ne înconjoară, şi ne menținem în mod conştient în ea: soarele şi luna sunt deasupra noastră, stihiile şi toate făpturile pământeşti sunt împrejur, la fel ca familia, vecinii, statele cu tot ce este în ele. Aceasta din urmă are loc de la sine, fără voia noastră, în timp ce pentru lucrarea dintâi trebuie să ne dăm osteneala, chiar dacă nu este foarte greu s-o facem. Conştientizând aceste două lumi - cea văzută cu gândul şi cea văzută în afară -, aflați în cea gândită îndrumările despre felul în care trebuie să vă purtați în cea dinafară. Aceasta este regula generală a cugetării la cele dumnezeieşti! Regulile particulare sunt următoarele: după ce ați încheiat lucrarea arătată mai înainte, opriți-vă asupra lucrului care a înrâurit cel mai mult simțirea Dumneavoastră şi înviați prin el duhul de rugăciune. Dacă nu v-a înrâurit nimic, atunci înviere a duhului de rugăciune să vă fie simțământul evlavios de obşte fată de toată structura lumii dumnezeieşti.

Dați-vă osteneala să nu rămâneți în nici o dimineață lipsit de împrospătarea lumii Dumneavoastră lăuntrice prin această cugetare la cele dumnezeieşti, la fel cum aveți obiceiul să vă împrospătați locuința cu aerul proaspăt al dimineții, şi după aceea veți rămâne toată ziua cu simțământul că în afară de lumea văzută vă adumbreşte şi înconjoară şi cea nevăzută, că nu sunteți lipsit de înrâurirea ei.

Dea Domnul să vă păziți rânduielile de rugăciune cu răbdare, având astfel roadă de pe urma lor. Faptul că odraslele sunt pe lângă Dumneavoastră când vă rugați cred că e foarte bun. Si nu cred că asta e o povară pentru ei; dimpotrivă, îmi vine să cred că le place să ia parte la rugăciunea de obşte. Ar fi bine să faceți rugăciune de obşte şi seara, la un ceas la care nimeni din familie să nu se fi culcat încă. Totuşi, faceți cum vă este la îndemână.

Rugăciuni gata făcute avem multe. Ele n-au fost alcătuite, ci s-au revărsat din inimile Sfinților sub înrâurirea unei vederi duhovniceşti sau a unei întâmplări din viață. Cel care le citeşte cu luare-aminte intră în aceleaşi simțiri cu cele care suflă şi în Sfinți, iar prin aceasta învie şi zideşte în sine duhul de rugăciune. Ca asta să se săvârşească mai lesne, este bine să cugetați dinainte la rugăciunile alese, primind totodată şi simțămintele ascunse în ele. Şi mai bine este să învățați rugăciunile, ca să n-aveți nevoie de cartea de rugăciuni, ci s-o purtați în suflet, gata să se deschidă îndată ce veți avea nevoie. Oricum, în timp ce vă rugați după rugăciuni gata făcute trebuie să vă deprindeți încetul cu încetul să vă rugați şi cu propriul cuvânt, potrivit nevoilor duhovniceşti sau dinafară pe care le aveți. Nevoile duhovniceşti, îndată ce se trezesc, năzuiesc îndată spre Dumnezeu. Imboldul de a vorbi cu Dumnezeu apare uneori fără o

nevoie anume, ci numai din setea de El. In orice măsură şi în orice chip s-ar arăta acest imbold, el nu trebuie lăsat nesatisfăcut niciodată: trebuie să vă apucaţi îndată de rugăciune şi să vă rugaţi în starea în care v-a găsit imboldul - dacă sunteţi la lucru, să vă rugaţi la lucru, dacă citiţi, să vă rugaţi în mijlocul lecturii, dacă mergeţi, să vă rugaţi mergând. Fireşte, mai bine şi mai roditor este să staţi într-un loc de rugăciune şi să luaţi o poziţie potrivită pentru rugăciune, dacă se poate. Cu cât veţi împlini mai cu osârdie aceste întoarceri spre Dumnezeu, cu atât vor apărea mai des, şi vor tine mai mult, şi se vor înrădăcina mai adânc. Nu uitaţi punctuleţul acesta. Această metodă este cea mai bună pentru desăvârşirea rugăciunii - iar rugăciunea este principalul în lucrarea noastră. Să nu vă pară rău dacă vă daţi osteneala în primul rând pentru asta. Dacă în timp ce vă faceţi rugăciunile apare acest imbold, încetaţi cu cititul şi rugaţi-vă în acest imbold, cu cuvintele proprii sau fără cuvinte... Dumnezeu vede cu câtă osârdie doriţi şi căutaţi rugăciunea, şi vă va da rugăciune care nu se va mai curma. Domnul să vă binecuvânteze la această lucrare! în ce priveşte cititul, una este a citi pentru a strânge cunoştinţe, iar alta a citi pentru a te zidi. Când citeşti ca să acumulezi informaţie, trebuie să citeşti mult; când citeşti ca să te zideşti nu trebuie să citeşti mult, ci doar să cadă în inimă ceva din cele citite - şi atunci opriţi-vă şi cugetaţi, străduindu-vă să vă lămuriţi lucrul acela, adân-cindu-1 mai mult în inimă. Asta este totuna cu a-1 preface în obiect al cugetării la cele dumnezeieşti. Aşa vă veţi hrăni şi dezvolta sufletul, nu-1 veţi umple ca pe un sac...

Îl citiţi pe Sfântul Tihon din Zadonsk ? Bine! Nici o carte nu se poate compara cu cărţile lui.

„Râvna ba vine, ba trece." Asta se întâmplă cu toţi. Când se împuţinează, păziţi hotărârea de a sluji Domnului, rămânând fără abatere în rânduielile cucernice, fără să vă leneviţi, fără indulgenţe faţă de trup. Şi starea aceasta va trece. Cugetarea la cele dumnezeieşti este eficace în refacerea râvnei, mai ales aducerea-aminte de moarte şi de judecată: „iată, acum, acum vine moartea", îndată ce acest gând va cădea deplin în inimă, inima nu va putea să nu se cutremure.

Cât despre hrană... Puneţi-vă lege să vă sculaţi de la masă puţin flămând. Robul cel rău care este trupul va simţi că asupra lui este o mână stăpânitoare...
Credeţi că pentru nimicirea răului pricinuit de cei 47 de ani în care v-aţi făcut de cap trebuie să vă osteniţi tot atâta în rânduieli bune ale vieţii... Nu, lucrurile nu stau defel aşa. Tot ce este pătat se curăţă prin greaţa faţă de murdărie şi prin înfruntarea ei fără milă de sine, cu credinţă, nădejde şi dragoste către Domnul. Aceste aşezări sufleteşti au uneori asemenea putere, încât curăţă totul într-o clipă.

Aşa a fost pe cruce cu tâlharul. *Astăzi vei fi cu Mine în rai.* Iar în rai nu intră nimic necurat. Totuşi, pentru unii această curăţire ţine vreme îndelungată - în primul rând din răsfăţ şi din indulgenţa faţă de propriile pofte.

Mare milă a lui Dumnezeu e pentru Dumneavoastră faptul că sunteţi mulţumit de soţie şi de copii. Fie ca ei să rămână astfel întotdeauna, să nu se schimbe niciodată. Celelalte pe care vi le doriţi în legătură cu viaţa Dumneavoastră de familist încredinţaţi-le în voia lui Dumnezeu, rugându-vă cu osârdie, dar arătându-vă gata să primiţi tot ce va binevoi Domnul să vă trimită, chiar dacă nu vă fi uşor.

DESPRE ACEEAŞI

Să vă binecuvânteze Domnul osteneala!

Pentru monahi, lucrarea de căpetenie e curăţirea gândurilor, iar la mireni lucrarea de căpetenie este să aibă gând bun în cele ce fac; iar la curăţia desăvârşită a gândurilor cum să ajungă ei ? Nici Dumnezeu nu îi va trage la răspundere pentru asta. Rânduielile vieţii lor nu sunt de aşa fel.

POVATĂ CĂTRE O FAMILIE

Mila lui Dumnezeu fie cu voi!

La noi, trecerea la post este aproape nebăgată de seamă. Cu greu vezi vreo deosebire... Să vă ajute Domnul să vă adunaţi puterile ca să postiţi şi să vă împărtăşiţi cu Sfintele lui Hristos Taine.

Micuţului vostru îi doresc spor la învăţătură -dar dacă învăţătura nu-i intră în cap, nu îl chinuiţi. Poate că are talent artistic - la desen sau mai ştiu eu ce... Sau poate că e meşter bun, îndemânatic... Lăsaţi-1 să se ocupe cu lucrul la care are talent. Sau poate că îi place să se roage. Atunci, să se roage... şi să meargă pe acest drum.

Scrieţi că vă plictisiţi seara. Trebuie să organizaţi lecturi şi istorisiri în familie. Cine dă peste ceva bun, să propună: „Vreţi să vă citesc...", şi să citească ceva care să încălzească sufletul... Istorisirile le puteţi inventa şi singuri, numai să fie bune, ziditoare... şi vremea va trece în mod interesant.

CAPITOLUL AL TREILEA

SOŢUL

SOŢUL ESTE ÎMPLINITOR
AL VOII LUI DUMNEZEU

Greu, greu! Da, vă este greu, dar altfel ce-aţi avea de răbdat ? Iar fără răbdare nu este mântuire. Iată că Domnul, care vă rânduieşte mântuirea, vă şi dă prilejuri să arătaţi răbdare şi să înaintaţi pe calea mântuirii. Un sfat pentru Dumneavoastră: când vă este greu, trebuie să vă întoarceţi către Dumnezeu atât cu graiul, cât şi cu simţirea, zicând: „Slavă Ţie, Doamne!"

Dumnezeu 1-a pus pe soţ ca păzitor al soţiei. Nu rareori se întâmplă ca soţul, chiar fără să-şi dea seama, să dea soţiei îngăduinţe ori să îi pună oprelişti insuflate de Dumnezeu. Iată, şi soţul Dumneavoastră, nedându-vă voie să staţi la Vâşa, împlineşte voia lui Dumnezeu, iar voia lui Dumnezeu este bună întotdeauna. Liniştiţi-vă!

DESPRE UN SOŢ ASPRU

Soţul Dumneavoastră nutreşte în ceea ce vă priveşte o dragoste adâncă; asprimea lui este numai de suprafaţă. Aşa este structura unora. Nu luaţi în seamă asta. Lăsaţi-1 să fie aşa cum este, şi Dumneavoastră rămâneţi aşa cum sunteţi. Dumnezeu v-a unit: pentru voi viaţa împreună este cea mai bună viaţă de pe pământ.

Unii s-au rugat să moară şi au fost auziţi. Pentru Dumneavoastră însă este mai bine să primiţi cu supunere de la Domnul ce vă va da: viaţă sau moarte, sănătate sau boală, îndestulare sau sărăcie. Si pentru toate mulţumiţi-I.

POVAŢĂ CĂTRE UN VĂDUV

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Întotdeauna m-am rugat şi mă rog ca Domnul să-i mai dea surorii timp de trăit până ce ultimii copii vor sta pe picioarele lor. Judecând după cele ce spuneţi însă, trebuie să ne rugăm de acum pentru sfârşit cu pace.

Ce este de făcut ? Trebuie să ne supunem judecăţilor lui Dumnezeu. Şi noi vom apuca pe aceeaşi cale. Este calea de obşte a tuturor. Oricum, moartea unui om apropiat ne loveşte, şi ni se pare că toţi cei care mor, mor năprasnic. Dumneavoastră rămâneţi aici pentru a termina educarea şi aranjarea copiilor, iar ea pleacă, şi acolo - lucru trebuincios şi cu putinţă - va face pregătiri pentru reîntâlnirea cu voi.

Fiţi bărbat tare. Întăriţi-vă inima; sus capul! Sora nu moare; trupul moare, iar sufletul rămâne - el nu face decât să treacă la altă rânduială a vieţii. După ce ea va

răposa, şi Dumneavoastră vă veţi muta cu gândul acolo, în trupul ce zace acum sub sfintele icoane şi va fi dus apoi în cimitir, ea nu mai este. în mormânt nu pe ea o vor ascunde. Ea e în altă parte. La fel de vie ca acum. în primele ceasuri şi zile după moarte va fi lângă Dumneavoastră. Nu va vorbi, nici nu o veţi putea vedea, dar va fi acolo... Pricepeţi asta.

Noi, cei care rămânem, plângem pentru cei plecaţi, dar starea lor de dincolo e mai uşoară, mai bucuroasă. Cei care au murit şi s-au întors apoi în trup 1-au socotit ca pe o locuinţă foarte lipsită de confort. La fel se va simţi şi sora. Ei îi va fi mai bine dincolo, în timp ce noi ne omoram cu firea, de parcă i s-ar întâmpla nu ştiu ce necaz. Ea vede şi, pesemne, se minunează.

Cei răposaţi au de înfruntat în scurtă vreme trecerea prin vămi. Acolo va avea nevoie de ajutor! Stăruiţi asupra acestui gând, şi veţi auzi strigătul ei către Dumneavoastră: „Ajutor!" Iată spre ce trebuie să vă îndreptaţi toată luarea-aminte şi toată dragostea pentru ea. Eu cred că cea mai lucrătoare mărturie a acestei dragoste va fi dacă începând cu clipa ieşirii sufletului, Dumneavoastră, lăsând pe seama altora grija de trupul ei, vă veţi însingura unde e cu putinţă şi vă veţi adânci în rugăciune pentru ea, fiindcă se află într-o nouă stare, în nevoi noi şi neaşteptate. După ce veţi fi început astfel, strigaţi neîncetat către Dumnezeu, rugaţi-L să-i dea ajutor de-a lungul celor şase săptămâni şi în continuare, în istorisirea Teodorei despre vămi stă scris că punga cu bani prin care îngerii au răscumpă-rat-o de la vameşi era de fapt rugăciunile Părintelui ei. La fel va fi şi cu rugăciunile Dumneavoastră... Nu uitaţi că aşa trebuie să faceţi... Iată, aceasta este dragoste! Şi eu voi face astfel, şi copiii voştri trebuie să facă astfel...

Scriu fiind încredinţat că sora va muri. Chiar cred că a murit deja. De vreme ce a ajuns în starea pe care mi-o descrieţi, nu are rost să ne amăgim cu nădejdi pentru care nu este chezăşie.

Dacă scrisoarea mea o va găsi totuşi în viaţă, iată cuvântul meu din urmă către ea: „Mergi cu bine, soră, şi iartă toate câte ţi-am greşit! Domnul să binecuvânteze ieşirea ta si calea ta de după ieşire. Doar ştii că de fapt nu mori. Trupul tău va muri, iar tu vei trece în altă lume, trăind, având conştiinţă de sine si simţind toată lumea din jurul tău. Acolo te vor întâmpina părinţii, fraţii şi surorile, închină-te lor şi din partea noastră si roagă-i să ne poarte de grijă. Te vor înconjura copiii tăi cu heretisiri pline de bucurie.

Dincolo îţi va fi mai bine decât aici. Deci nu te speria văzând apropierea morţii- Ea este pentru tine uşa prin care vei intra într-o viaţă mai bună. îngerul tău păzitor îţi va primi sufletul şi îl va duce pe căile poruncite de către Domnul... Vei avea de înfruntat propriile păcate. Pocăieşte-te pentru toate, şi să ai credinţă tare că Domnul şi Mântuitorul nostru şterge toate păcatele păcătoşilor care se pocăiesc.

Şterse au fost şi păcatele tale de câte ori te-ai pocăit. Dă cât mai multă viaţa acestei credinţe înlăuntrul tău şi să nu te desparţi de ea. Domnul să-ţi dăruiască ieşire cu pace! încă o zi, două, şi vom veni în urma ta. Ne vom vedea curând. Aşadar, nu te necăji pentru cei ce rămân aici!"

Întrebarea Dumneavoastră: "Şi acum, ce voi face eu?" este foarte serioasă. Dumnezeu va rândui în tot chipul cele de folos! însă trebuie să nu vă lăsaţi slăbănogit de jale şi să nu puneţi capul prea adânc în piept! Domnul să vă dea mângâiere! Mântuieşte, Doamne, si miluieşte!

ALTĂ MÂNGÂIERE CĂTRE UN VĂDUV

Mila lui Dumnezeu fie cu pumneavoastră! Mare amărăciune v-a lovit şi este firesc să vă mâhniţi. Totuşi, nu uitaţi să păstraţi măsura şi în mâhnire. Daţi firii datoria cuvenită: jeliţi o vreme, plângeţi o vreme, apoi la treabă. Primiţi mângâiere de la făgăduinţele credinţei noastre, lat-o pe cea dintâi: aproape este Domnul de toţi cei cu inima înfrântă... *Veniţi la Mine, toţi cei osteniţi si împovăraţi, şi eu vă voi odihni pre voi...* Odih-niţi-vă în Domnul, şi la suspinele Dumneavoastră El vă va trimite mângâiere.

E dureros când moare cineva. Iată, şi Dumneavoastră vestiţi că v-a murit soţia, vrând să spuneţi prin asta că s-a întâmplat un necaz cumplit. La noi a luat naştere ciudata credinţă că moartea e ceva înfricoşător. Dar ea, de fapt, ce este ? Este ca trecerea dintr-o odaie în alta sau din orice alt loc în altul... Şi Ana Dumneavoastră este vie, la fel ca înainte, doar că trăieşte în alt fel. Ea îşi aduce aminte de soţul său iubit, şi de copii, şi de ceilalţi casnici, şi este lângă voi atunci când îi dă voie Stăpânirea de dincolo. De obicei oamenii îşi zic: „Au îngropat-o în pământ, sărăcuţa; acolo-i umezeală şi întuneric, vai-vai..." Dar ea nu este în pământ, e lângă voi; se uită la cei ce plâng şi clatină din cap: „De ce plâng oare ? Dincolo e mai bine...". Dacă i s-ar propune să se întoarcă pe pământ la soţul ei, pentru nimic nu s-ar învoi, fiindcă asta ar însemna să se întoarcă în trup, iar acest lucru ar fi atât de neplăcut pentru ea... Lucrul pentru care trebuie să vă faceţi griji e starea sufletului ei. Dacă a murit spovedită şi împărtăşită, intrarea ei dincolo este reuşită. Dacă n-a reuşit să se spovedească şi să se împărtăşească înainte de moarte, amintiţi-vă că a primit de atâtea ori aceste Taine, că este fiică a adevăratei Biserici a lui Hristos, care e trupul Lui...

Aşadar, este vremea să încetaţi cu jalea. Mai bine v-aţi reface rânduiala vieţii de zi cu zi. Chiar dacă suspinaţi din când în când, trebuie să vă împliniţi slujirea fără oprire. Să vă binecuvânteze Domnul! Domnul să vă mângâie! Mântuiţi-vă!

Al vostru voitor de bine,

Episcopul Teofan

CAPITOLUL AL PATRULEA
SOȚIA

DESPRE ÎNDATORIRILE FEMEII CĂSĂTORITE

Mila lui Dumnezeu să fie cu Dumneavoastră!

Domnul să vă dea binecuvântare în calea pe care mergeți. Domnul e pretutindeni şi vede toate: vede ce face omul pentru El, fiind totdeauna gata să ajute pe cei care aleargă la El după ajutor. Astfel, dacă veți pune în inima Dumneavoastră hotărârea de a lua aminte întotdeauna la Domnul, Care este lângă Dumneavoastră şi în Dumneavoastră, îndreptându-vă toate puterile spre a plăcea Lui, cerându-i ajutorul în orice nedumerire, în orice nevoie duhovnicească, puteți aştepta ajutor fără vreo îndoială când alergați la Dânsul cu credință.

Conştiința să vă fie curată întotdeauna - însă ea trebuie luminată prin Cuvântul lui Dumnezeu, altminteri ne tulbură adesea fără folos, în acest scop trebuie citită Evanghelia şi luate de acolo regulile după care trebuie să se călăuzească conştiința.

Sunteți soție, sunteți mamă, sunteți stăpână a casei. Toate îndatoririle soției, mamei, stăpânei casei sunt înfățişate în scrierile sfinților Apostolii. Cercetați-le si apucați-vă să le împliniți cu conştiinciozitate, fiindcă este îndoielnic că mântuirea se poate rândui fără împlinirea îndatoririlor pe care ni le impun poziția socială şi ocupația noastră. Acestea sunt de la Dumnezeu şi se pot întoarce ori spre plăcerea Lui, dacă sunt împlinite cu credincioşie, ori spre jignirea Lui, de nu sunt împlinite.

Domnul să vă binecuvânteze. Rugați-vă pentru multa mea păcătoşenie nepocăită. Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE RUGĂCIUNEA FEMEII MĂRITATE

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Dați-vă osteneala să faceți astfel: dimineața, la pravila de rugăciune, faceți aşa încât să vă opriți cu luare-aminte înaintea lui Dumnezeu. Astfel veți fi tot restul zilei înaintea Lui, orice s-ar întâmpla să faceți. De vă veți rândui aşa şi veți începe, împreună cu prorocul, să-L aveți pururea pe Domnul înaintea Dumneavoastră (având, fireşte, simțăminte pe măsură), vă veți ruga neîncetat, şi atunci nu vă veți plictisi.

De la pravila de rugăciune să nu vă depărtați până ce se va naşte frângerea

inimii însoțită de încredințarea în voia lui Dumnezeu. Sunteți soție, mamă, stăpână a casei, în datoriile legate de aceasta stă mântuirea Dumneavoastră.

Citirea Evangheliei şi a Psaltirii este un lucru bun. Nu lăsați cărțile din mână până ce nu culegeți din ele vreo lecție sau regulă de viață.

Pace vouă! Domnul să vă binecuvânteze! Binecuvântarea Dumnezeiască fie asupra soțului şi a copiilor Dumneavoastră!

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE ACEEAŞI

Întrebați dacă vă puteți ruga să se facă răcoare. De ce nu ? Dar trebuie să adăugați: „Dar fie voia Ta, Doamne!" Si trebuie să fiți întotdeauna gata să răbdați. Mult preț are răbdarea înaintea Domnului şi stă în rând cu lacrimile. Să vă rugați şi pentru copii. Domnul are putere să îi îndrepte, iar de zis, mai bine să nu le ziceți nimic, decât dacă vedeți că sunt gata să asculte.

DESPRE ACEEAŞI

Nu pot să îmi împodobesc primele rânduri cu laude pentru Dumneavoastră. Scrieți: „Mă rog rău, sunt leneşă la învățat psalmi, m-am lăsat aproape de tot". Halal progres, ce să zic!

Aceasta poate avea urmări rele: nepăsarea față de lucrurile lui Dumnezeu se poate preface în nărav, şi atunci adio cucernicie. Trebuie să prevenim lucrul acesta. Binevoiți să faceți astfel: învățați psalmii când veți avea chef, alegându-i pe cei pe care îi înțelegeți mai bine şi care vă merg mai mult la inimă. Şi mai bine va fi dacă nu îi veți învăța totdeauna în întregime, ci stihurile care vă rămân mai uşor în suflet, cum ar fi: *Dumnezeule, spre ajutorul meu ia aminte, Doamne, să-mi ajuți mie grăbeşte; nu întoarce fața Ta de la mine; unde mă voi duce de la Duhul Tău ?,* şi aşa mai departe. Spuneți-le apoi pe dinafară întorcân-du-vă mintea spre Dumnezeu în timp ce vă faceți treburile... Puteți „scrie" aceste versulețe pe orice pas pe care îl faceți - şi veți fi ca într-un veşmânt frumos, îmbrăcată în cuvântul lui Dumnezeu...

Dimineața moțăiți, şi ca atare nu vă rugați, sau vă rugați la plesneală... Este foarte rău. Rugați-vă puțin, însă aşa cum trebuie, după toată rânduiala rugăciunii. Dacă întârziați cu trei minute acolo unde vă grăbiți să ajungeți, nu este mare lucru! Aşadar, rugați-vă neapărat aceste trei minutele dimineața, în atare caz, n-aveți de ce vă apuca să citiți rugăciuni după carte sau pe dinafară... rugați-vă cu propria gândire şi propriile cuvinte. Puneți-vă în fața lui Dumnezeu... Dumnezeu este aproape şi de Dumneavoastră, măcar că Dumneavoastră puteți fi departe de El cu gândul şi cu simțămintele: apropiați-vă de El atât cu unul, cât şi cu celelalte... Dati-I mulțumită că v-a păzit în vremea somnului şi că v-a dat să vedeți din nou lumina Sa şi să mai trăiți o vreme... fiindcă mulți se culcă, dar de sculat nu se mai scoală.

Cereți de la El binecuvântare pentru treburile zilei care începe, ca să vă arate pe cele bune şi să vă ferească de cele rele... Chemați-o pe Maica Domnului, chemați pe îngerul păzitor, pe sfânta a cărui nume îl purtați şi pe sfinții toți...

Rugați-vă pentru mama, fratele, rudele şi cunoscuții voştri; pomeniți-i şi pe cei adormiți. După aceea, încredințându-vă voii lui Dumnezeu, mergeți la treburile pe care le aveți, străduindu-vă în tot chipul să nu uitați că înaintea feței lui Dumnezeu

umblați...

Faceți toate acestea cu minte adunată şi cu simțire neràspândită: rugăciunea Dumneavoastră va fi atunci adevărată, iar conştiința nu vă va reproşa nicicând că nu v-ați rugat ori că v-ați rugat rău. îndeajuns va fi aceasta, mai ales dacă veți păstra lipită de inimă aşezarea cea rugătoare.

La fel vă puteți ruga şi seara. Totuşi, întrucât aici vă puteți face mai mult timp, rugați-vă şi cu rugăciunile învățate din cărți; ele vor ajuta să îndreptati catre Dumnezeu cu mai multa putere si intelegere cuvintele rugaciunii Dumneavoastra.

DESPRE CLIPELE DE SINGURATATE ALE FEMEII CASATORITE

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastra!

lata ca sunteti singura, si va plictisiti! Va plictisiti fiindca aveati multe de facut, iar acum ca ati ramas singura nu stiti cu ce sa va umpleti timpul. De aceste clipe trebuie sa va folositi in-dreptandu-le numai si numai spre lucrarea lui Dumnezeu: rugaciunea si cugetarea la cele sfin-te. Aceste indeletniciri, indata ce vor incepe sa mearga cat de cat cum se cade, nu va vor lasa sa va plictisiti, fiindca din ele izvoraste mangaiere duhovniceasca, pe care n-o poate da nimic din cele pamantesti. De pilda, atunci cand la citirea (sa zicem) Evangheliei se nasc in minte intre-bari, iar dupa adancirea cuvenita sufletul gases-te raspuns multumitor la ele, in asta este multa mangaiere duhovniceasca. Lucrul este cu atat mai placut cu cat un astfel de succes da aripi spre mai mult, iar atunci ia nastere si deprinde-rea cu asemenea indeletniciri. Sufletul devine atunci larg, repede zburator si mult ganditor.

DESPRE NECAZUL UNEI TINERE CASATORITE

„Albisoarei" ii este greu. Prin aceste greutati ale vietii de familie ea capata o lectie despre purtarea de grija a lui Dumnezeu. Da, da, totul e de la Domnul si totul este spre binele nostru. Acum este cam greu, dar roadele rabdarii se vor dovedi dulci. Ajuta-i, Doamne!

Soacra n-are decat sa se supere... Ce zice sotul ?! Pentru ea, sotul e principalul. Cu soacra ce treaba are ?! Poate sa-si faca treaba fara s-o contra-zica. N-are decat sa se inversuneze soacra, tot pentru ea este mai rau. Domnul sa dea intelepciune...

Ma bucur impreuna cu voi ca va merge bine in toate. Fie ca Domnul sa prelungeasca aceasta stare de lucruri. Doar „Albisoarei" ii este greu. Sa fie mai „smechera" decat sotul. Va putea face asta daca nu ii va da de inteles ca despotismul ii este neplacut si facandu-se ca iesirile lui sunt absolut normale. Neintampinand impotrivire, despotismul se va manifesta din ce in ce mai po-tolit. In cele din urma va inceta. „Albisoara" va putea atunci sa-si controleze din nou sotul, fara sa schimbe tonul si purtarea smerita. La „lectii" nu trebuie niciodata sa raspunda, ci sa fie de acord intru totul, sa para ca „ia notite", chiar daca ceea ce se spune este invederat un lucru gresit.

Sa o ajute Domnul sa indure incercarea!

POVAȚĂ PENTRU O TÂNĂRĂ CĂSĂTORITĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Aveți numai necazuri şi iar necazuri! Să ştiți că acestea sunt doctorii mântuitoare ale lui Dumnezeu şi mărturie a atenției pe care El v-o dă. Dați mulțumită Domnului şi tratați-vă, altfel spus nu împiedicați prin vreo cârtire lucrarea vindecătoare a doctoriilor acestora.

Pentru „Albişoara" ne vom mâhni şi-L vom ruga pe Domnul să o însuflețească spre a răbda cu bărbăție ceea ce s-a întâmplat. Soțul ei este mohorât: se simte cu musca pe căciulă. Ei bine, acum şi-a băgat la cap să nu mai facă aşa ceva. Ea să nu-1 bată la cap, ci să-1 compătimească şi să-1 încurajeze, spunându-i că lucrurile, puțin câte puțin, se vor îndrepta. Dacă va începe să-1 bată la cap, de aici nu va ieşi nici un folos, ci numai neplăceri şi dezbinare.

Domnul să vă mântuiască pe toți şi să vă miluiască!

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

CUM SĂ SE POARTE FEMEILE CU SOȚII NECREDINCIOŞI

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Continuați să vă țineți în frâu necazul prin răbdare şi mai ales prin încredințarea întregii Dumneavoastră sorți în voia Domnului, aflând mângâiere în încredințarea că toate ni se întâmplă cu voia Lui, spre binele nostru. Cât priveşte pasajul de care vorbiți din (l Petru 3,1), nu ştiu de ce lămuriri ar mai fi nevoie. Este limpede că Apostolul are în vedere bărbații care nu cred în Evanghelie şi spune femeilor să fie soții cât se poate de bune, în nădejdea că văzând la ele o purtare atât de minunată, izvorâtă din creştinism, şi soții necredincioşi să se încredințeze de adevărul acestuia şi să se convertească.

Domnul să vă binecuvânteze!

Al Dumneavoastră rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE DEVOTAMENTUL SOȚIILOR FAȚĂ DE SOȚII BOLNAVI

Soțul Dumneavoastră este bolnav. Bineînțeles că acest lucru este atât spre binele lui cât si pre binele Dumneavoastră, fiindcă **toate sunt de la Domnul**. Aşadar, si boala este bună, oricât de amară ar fi. Aşa să o priviți.

Slavă lui Dumnezeu pentru acest gând: că boala soțului se datorează păcatelor Dumneavoastră. Si acest gând e bun! E bine că vă aduceți minte de păcătoşenie şi că vă socotiți vrednică e pedeapsă pentru ea. Nici Apostolul Pavel nu uitat toată viața sa că a fost prigonitor al Biseri-i, cu toate că prin ostenelile sale pentru Biserică r fi putut şterge păcatele a zece prigonitori. Să urmați însă sfântului Pavel şi în altă pri-nță: amintindu-şi că a fost prigonitor al Bisericii, el nu se socotea străin de mântuire, ci spunea cu încredințare: *Mi s-a gătit mie cununa dreptii... dorință am a mă slobozi si împreună cu Hris-*5 *a fi* (2 Tim. 4, 8; Filip. l, 23). Dacă omul şi-a ovedit si şi-a urât păcatul, acesta se şterge din ațe cărțile în care este scris: si din cărțile drepții lui

Dumnezeu, si din cărțile firii noastre, şi n cărțile atingerilor noastre de lumea văzută nevăzută. Astfel, el nu mai este pomenit la judecată. Având aceasta în vedere, trebuie, fără a micşora simțământul păcătoşeniei, să vă răcoriti totdeauna sufletul cu nădejdea cea bună a mântuirii. In trupul Său, Domnul a înălțat pe cruce păcatele noastre şi astfel a rupt zapisul lor.

Ne însuşim această comoară prin credință, prin spovedania cu frângere de inimă, prin ostenelile de ştergere a păcatelor şi prin urârea lor. Aveți toate acestea: prin urmare, vi se cuvine, pe lângă simțirea păcătoşeniei, şi simțirea marii milostiviri a lui Dumnezeu. V-ați încredințat soarta în mâinile Lui. Bine, bine! Aşa e cel mai sigur! Facă-se ceea ce este plăcut sfintei Lui voi! întru aceasta să stați. Domnul să vă binecuvânteze şi să vă mângâie!

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

POVAȚĂ CĂTRE O FEMEIE PE CARE SOȚUL O ÎNSALĂ

Bine ați făcut sfătuindu-i să nu dea năvală cu reproşuri. Reproşurile nu ajută cu nimic. „El" şi-a călcat deja conştiința în picioare. Aducerea „ei" este încheierea unei îndelungi lupte, în care el a rămas învins. Totuşi, nu mi se pare că lucrurile vor rămâne aşa. O să se sature de „ea" şi o va alunga. Se va răci față de „ea": conştiința lui se va răzvrăti şi poate că îşi va primi drepturile.

Cu această nădejde să se însuflețească cei ce suferă, adăugând la ea rugăciunea plină de râvnă. Aici, fireşte, s-a amestecat vrăjmaşul, iar pe el nu-1 poți goni decât cu rugăciunea.

Învățați-i să primească mângâiere din gândul că răbdând devin părtaşi ai cununii muceniceşti. Lot a fost mucenic, fiindcă, după cum ne încredințează Apostolul, s-a chinuit sufleteşte văzând faptele nelegiuite ale concetățenilor. La fel este şi situația suferinzilor noştri.

Fie ca ei să privească această nefericire ca pe oricare alta: moartea, boala, prigoana, incendiul. Dumnezeu îngăduie acestea ca să le pună răbdarea la încercare. Iar pe „el" îl smereşte Domnul. Acum este înnebunit de trufie, dar când va trece negura şi îşi va da seama ce a făcut, se va vedea pe sine în starea cea mai înjosită. Pesemne că este mândru şi se impunea o asemenea doctorie de ruşine.

Să le mai dați de înțeles că grija noastră de căpetenie este mântuirea propriului suflet. Oare neruşinarea „lui" împiedică lucrarea mântuirii lor ? Nicidecum. Dacă vor privi problema inteligent vor vedea că pot preschimba totul în unealtă de mântuire. Să se înstrăineze pentru o vreme de simțămintele neplăcerii față de purtarea „lui" şi să stăruie asupra gândului că ea nu poate împiedica lucrarea lor. Să facă asta cu smerenie, rugându-se pentru „el".

Este greu, ce-i drept, dar ce mare lucru poate înfăptui fără osteneală ?! Cel mai greu este pentru soție. In schimb, răsplata ei va fi mai mare dacă va răbda cu inimă bună acest necaz.

Domnul să mângâie inimile lor şi să îi umple de tihnă cu prisosință.

POVAȚĂ CĂTRE O VĂDUVĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Tot sunteți necăjită. Este în firea lucrurilor, însă durerea va trece. Simțămintele de mâhnire se vor potoli şi va rămâne amintirea lină.

Cu privire la soarta răposatului, care din muritori poate spune ceva limpede ? în duhul credinței noastre însă, nu avem cum să nu nutrim nădejdea că Domnul Cel Milostiv va face cu el după mila Sa. Această nădejde este întărită de starea în care ştim că a petrecut răposatul în vremea dinaintea morții.

Gospodăritul nu e un lucru complicat, în curând o să vă dați seama care e rânduiala lucrurilor şi nimic nu o să vi se mai pară atât de greu. Trebuie să nu arătați însă nepăsare. Gospodăria şi toate cele ce țin de ea sunt dar al lui Dumnezeu, care trebuie păzit şi lucrat, atâta doar că scopul trebuie să fie slava Lui. Păziți cu sfințenie acest sfat: faceți parte nevoiaşilor, însă după putere, nu mai presus de putere, şi totul va merge bine.

Rugați-vă cu osârdie pentru cel adormit.

FIREŞTILE NEPUTINȚE ALE FEMEII NU SPURCĂ ÎNAINTEA LUI DUMNEZEU

În ce priveşte cele ce spuneți despre scurgerea lunară de sânge... nu sunt familiarizat cu problema, însă în general judec astfel: aceste scurgeri de sânge nu sunt necurăție sufletească sau duhovnicească, ci material-trupească...

Visurile pătimaşe avute în somn înainte de menstruație nu sunt socotite întru păcat, fiindcă sunt fără voie. Totuşi, trebuie să vă întristați şi să vă frângeți inima din pricina lor. De ce iese aşa ceva din suflet ? Nici dacă v-ați dat învoirea în vis nu este mare necaz, însă aceasta împovărează mai mult conştiința. Ca atare, ar fi bine să povestiți acestea, dacă e cu putință, duhovnicului. Conştiința vă va fi mai liniştită. Faptul că v-ați căit după acaea, tot în vis, este un lucru bun. Prin aceasta se curățeşte necurăția cu pricina. Rugați-vă pentru tot lui Dumnezeu, ca El să vă izbăvească de asemenea întâmplări.

Plânsul pe care 1-ați avut în suflet este de asemenea o mişcare curățitoare a sufletului. Puteți să îl doriți şi să îl întrețineți. Aceasta este cu adevărat întristare după Dumnezeu.

Folosiți sfânta aghiasmă mare după cum credeți de cuviință, dar cu credință şi evlavie.

CAPITOLUL AL CINCILEA

PĂRINȚII

DESPRE RUGĂCIUNEA PĂRINȚILOR PENTRU COPII

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

A le băga copiilor mintea în cap este o datorie pentru orice părinte, deci şi pentru Dumneavoastră. De ce să vă temeți ? Cuvântul spus cu dragoste nu întărâtă niciodată. Numai cuvântul spus de sus n-aduce niciodată roadă. Ca Domnul să binecuvânteze scăparea copiilor Dumneavoastră de primejdii, trebuie să vă rugați zi şi noapte. Milostiv este Dumnezeu! El are multe mijloace să preîntâmpine nenorocirile - mijloace la care noi nici nu gândim. Dumnezeu câr-muieşte toate. El este înțelept, Atotbun şi Atotputernic. Iar noi suntem ai împărăției Lui. De ce să vă descurajați ? El nu îi va lăsa pe ai Săi. Singura Dumneavoastră grijă trebuie să fie a nu-L jigni, ca El să nu vă şteargă din numărul alor Săi. Domnul să vă dea binecuvântare!

DESPRE ÎNȚELEPȚIREA UNUI FIU RĂTĂCIT

Pe fiul Dumneavoastră să îl înțelepțească Domnul. Rugați-vă pentru el cu rugăciunea de mamă. Mai spuneți-i uneori şi câte un cuvințel - dar acest cuvințel să iasă din dragoste îndurerată şi din plânsul inimii, fără reproşuri şi văicăreli.

DESPRE CRUCEA DE MAMĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Hristos a înviat!

V-ați ostenit mult pentru fiul Dumneavoastră Andrei, care este bolnav, şi ați căzut la pat. Vă puteți mângâia cu gândul că nu din vina Dumneavoastră ați căzut. Măcar că Andrei, care v-a jignit, nu vă merită purtarea de grijă, Domnul, în mila Sa şi de dragul dragostei şi răbdării Dumneavoastră, va socoti îngrijirea dată fiului ca şi cum I-ar fi fost Lui dată.

Domnul să vă dăruiască înzdrăvenire atunci când va veni văzduh de primăvară, ca să vă împrospătați cu el şi să trageți putere nouă.

Ilia e mângâierea Dumneavoastră, şi nădejdea Dumneavoastră că pentru buna lui aşezare sufletească față de Dumneavoastră Domnul îl va adumbri cu binecuvântarea Sa nu este deşartă.

Domnul Cel Milostiv Se va îndura, în fine, de Dumneavoastră şi vă va trimite

rânduire aducătoare de bucurie a vieții pământești. Răbdați cu inimă bună. Crucea Dumneavoastră e crucea Domnului, cruce multroditoare, însă roadele ei nu sunt de aici...

Mângâieri duhovnicești vă doresc, mângâieri prin care să se taie orice dorire a mângâierilor de aici. Domnul să vă dea binecuvântare!

Al Dumneavoastră voitor de bine,

Episcopul Teofan

DESPRE LIPSA DE CINSTIRE FAȚĂ DE PĂRINȚI

A doua pricină a stării Dumneavoastră de slăbiciune este asprimea pe care ați folosit-o vorbind cu mama Dumneavoastră. Asemenea asprime presupune slăbirea cinstirii sau de-a dreptul lipsa cinstirii marnei, precum şi nepăzi-rea tihnei acesteia. Nu e păcat mai mare decât necinstirea şi jignirea mamei. Celor care-şi cinstesc părinții li s-au făgăduit bunătăți, iar celor care nu-i cinstesc - lipsirea de bunătăți. Iată, de aceea nu vă merge nimic. Binevoiți să mergeți acum la mama Dumneavoastră, cădeți-i la picioare şi cereți-i iertare, făgăduind ca de acum înainte să-i dați cinstire în tot chipul şi să îi păziți tihna.

Domnul să vă dea binecuvântare!

MÂNGÂIERE UNEI MAME CARE SE MÂHNEŞTE PENTRU COPII

Fiul Dumneavoastră luptă la Plevna. Acoperământul lui Dumnezeu fie deasupra lui! Fiți senină. Ostaşii care luptă pentru lucrul lui Dumnezeu merg pe calea mucenicească. împărtăşiți-i această seninătate şi fiicei Dumneavoastră bolnave. Răbdarea, seninătatea şi mulțumirea către Dumnezeu: iată şi mântuirea ei. Pentru fiica mai mare rugați-vă. Inima ei se poate întoarce într-o clipită cu susul în jos. Totuşi, voia lui Dumnezeu în toate.

POVAȚA CĂTRE O MAMĂ A CĂREI FIICĂ E BOLNAVĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Ce ciudată sunteți! Fireşte că n-aveți cum să nu vă mâhniți, dar ce rost are să vă prăpădiți cu firea ? Ce mare nenorocire este că vi s-a îmbolnăvit fiica ? Va zace cât va zace şi se va însănătoşi. Doar nu mor toți bolnavii. De unde şi până unde credeți că fata va muri, dacă de-abia s-a îmbolnăvit ? Faptul că i-a fost mai rău acum este în rânduiala obişnuită a bolilor. I-a fost mai rău, dar când a ajuns ştirea la Dumneavoastră, îi era deja mai bine. Când veți ajunge aici, o veți găsi umblând prin cameră.

Bineînțeles, suntem cu totii în mâinile lui Dumnezeu, iar moartea poate veni la oricare din noi în orice clipă.

La bolnav, dacă îi este sortit să moară, moartea nu vine pe neaşteptate, în această privință, cel care s-a îmbolnăvit are un avantaj. El poate cugeta la starea sa şi se poate pregăti să iasă creştineşte din această viață. Se cade să vă îngrijiți acum de asta, nu să vă prăpădiți cu firea.

Bun, haide să presupunem că va muri. Numai ea va muri ? Vom muri cu toții.

Ea moare acum, noi murim mâine. Cum va vrea Dumnezeu ! De fapt, nu moare ea. Trupul moare, iar sufletul va trăi. Si fără trup îi va fi mai bine decât cu trup. După ieşirea din trup, va zbura la Dumneavoastră şi vă va alinta. Va spune sufletului Dumneavoastră: „Ah, mamă, ce bine îmi este! Lasă mai repede pământul şi treci la mine". Nu va fi în stare să vă priceapă întristarea, de vreme ce atunci îi va fi mai bine...

Aşadar, vedeți că nici dacă fata va muri nu trebuie să vă prăpădiți cu firea. Binevoiți a prinde curaj chiar acum şi a fi liniştită, mângâindu-i pe toți prin purtarea Dumneavoastră. Domnul să vă dea binecuvântare şi să dăruiască sufletului Dumneavoastră mângâiere.

Mântuiți-vă.

Al Dumneavoastră rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE NEPĂSAREA COPIILOR FAJĂ DE PĂRINȚI

Nepăsarea pe care o arată copiii față de Dvs. este, presupun, foarte dureroasă. Răbdați şi asta, acoperind cu dragostea Dumneavoastră purtarea lor cea neîndreptată, şi totul va merge ca pe roate. Domnul să vă dea binecuvântare!

BLESTEMUL PĂRINTESC SE ŞTERGE PRIN RUGĂCIUNE ŞI PRIN BINECUVÂNTAREA COPILULUI BLESTEMAT

Blestemul pe care 1-ați rostit asupra fiului a fost rod al râvnei pentru Dumnezeu şi al dragostei față de fiu, prin care căutați să îi băgați mințile în cap. Despre ce păcat poate fi vorba aici ?!

Cât priveşte puterea acestui blestem, asta e altă treabă. Unde ați aflat că blestemul aruncat de o singură persoană, oricât de răsunător ar fi fost rostit, poate despărți pe cineva de Biserică ? Aşa ceva nu se poate întâmpla. Spuneți că blestemul Dumneavoastră a devenit zid despărțitor între fiul Dumneavoastră şi Biserică...

Dacă el vă spune vreun lucru hulitor nu din îndărătnicie şi enervare, ci din convingere, înseamnă că acest zid exista deja. Dacă n-a existat însă convingere, cuvintele Dumneavoastră n-aveau cum să ridice un asemenea zid. Cuvintele de necredință ale fiului au fost grăire în deşert. Nu este necredință aceasta, ci pur şi simplu tulburare a minții, înviforare de gânduri venite din afară. Aceasta este o stare de rătăcire a gândurilor. Omul nu poate fi judecat după aşa ceva. La fel şi cu fiul Dumneavoastră. Presupun că el crede, dar din greşeală socoteşte rătăcirea gândurilor drept necredință, ceea ce nu este corect. Rugați-vă. Domnul nu-1 va lăsa să rămână în tulburarea aceasta, fiindcă toate sistemele de gândire la modă sunt foarte şubrede. Va vedea singur şi le va părăsi.

Nu ştiți ce să faceți în privința blestemului pe care 1-ați rostit ? Eu cred că trebuie să vă rugați şi apoi să vă arătați bunăvoința părintească prin rostirea cu voce tare, la fel cum ați aruncat blestemul. Aşa să faceți - după ce veți fi vorbit mai înainte cu fiul Dumneavoastră, dacă lucrul acesta vă stă la îndemână... Rugați-vă şi binecuvântați-1 în tot chipul cu credință în Domnul... şi amin!

UNDE TREBUIE SĂ SE OPREASCĂ GRIJA PĂRINTEASCĂ FAȚĂ DE COPII

Vă roade grija pentru copii, pentru bunăstarea lor familială, iar conştiinţa a ajuns să se răzvrătească împotriva acestei griji. Dacă conştiinţa a ajuns să se răzvrătească, înseamnă că vă faceți prea multe griji, deci trebuie să le împuținați. Siliți-vă să nu iscodiți de ce au nevoie, iar dacă aflați fără să iscodiți, apucați-vă de cele însemnate şi anevoioase, iar cu cele mici şi uşoare se vor descurca singuri. Astfel vă veți dezobişnui puțin câte puțin de obiceiul dăunător. Sigur, omul nu poate să trăiască fără griji, dar totul trebuie să aibă măsură şi în primul rând trebuie să vă încredințați voii lui Dumnezeu. Vreți să rânduiți singur totul pentru copii, iar în grija lui Dumnezeu nu lăsați nimic. Trebuie să lăsați totul în seama lui Dumnezeu: fireşte, asta nu înseamnă să încetați a le purta de grijă copiilor, dar nu trebuie nici să dați acestei griji prea multă însemnătate. Dacă Dumnezeu nu vă va binecuvânta copiii, cu ce-i veți ajuta de unul singur? Oare Dumnezeu nu va ajunge să Se poarte cu nepăsare față de ei din pricina îngrijirii Dumneavoastră prisositoare ? Şi atunci, cu grijile Dumneavoastră nu veți înfăptui nimic temeinic, iar Dumnezeu nu va face nimic pentru ei din pricina Dumneavoastră, în loc de bine, va ieşi rău. încredin-țați-vă de aceasta şi puneți măsură grijilor pentru copii. Vă tulbură vrăjmaşul, nu vă dați seama ? în toată neputința sufletească trebuie să vă întoarceți numaidecât cu rugăciune către Domnul, cerând tămăduire de la El. Apoi, aşteptați ajutor de Sus, iar.Domnul va ajuta şi va tămădui la vremea potrivită. Fără Domnul nici un lucru bun nu prinde rădăcini în inimă.

DESPRE EDUCAREA COPIILOR

Fetița trebuie învățată. De câte ori răul scoate capul, lămuriți-o cât de vătămător este acest lucru şi adăugați că numai fetițele-băiețoi fac aşa. Câteodată s-o mai şi „amendați", nedându-i în acea zi vreun lucru care-i place, dar să nu vă arătați niciodată supărată, ca să vadă copilul că faceți totul doar din dragoste.

DESPRE RUGĂCIUNEA DE MAMĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Suferiți pentru copii. De asta este mama mamă, ca să sufere pentru copii. La suferință să adăugați însă rugăciunea, şi Domnul va face bună rânduială în viața lor. Amintiți-vă de mama Fericitului Augustin. A plâns şi iar a plâns, s-a rugat si iar s-a rugat, şi a dobândit prin plâns şi rugăciune ce şi-a dorit: Augustin şi-a venit în fire şi a devenit ceea ce se cădea să fie.

CĂTRE MAMA UNUI SOLDAT

Este bine că fiul Dumneavoastră este recrut. Viața de ostaş căleşte, îl deprinde pe om cu nevoia şi îl învață să fie răbdător. Bineînțeles, totul depinde în primul rând de ostaş.

POVAȚĂ CĂTRE O MAMĂ CU PRIVIRE LA ÎNDRUMAREA FIULUI

Pentru fiul Dumneavoastră nu vă necăjiți mult. Orice fel de a fi ați vedea acum la el, viața îl va sili cândva să îşi facă cruce. Faptul că îi place agoniseala încă nu-i cine ştie ce necaz, înseamnă că o să fie om mai aşezat. Nu poți să n-ai nici un avut, fiindcă trebuie să mănânci, să bei, să ai un acoperiş deasupra capului şi aşa mai departe: însă nădejdea trebuie pusă în Dumnezeu, nu în avuție, şi trebuie făcută parte nevoiaşilor, învățați-vă fiul să dea câte un bănuț săracilor, măcar duminicile. Faceți acest început, iar el va continua.

Nu-1 bateți la cap nici cu rugăciunea, căci s-ar putea să se răzvrătească. Sfătuiți-1 să se roage cât de puțin dimineața şi seara fără să citească nimic din carte, ci în gând, ridicându-şi ochii spre Dumnezeu. Seara să mulțumească lui Dumnezeu pentru ziua ce a trecut, dimineața să facă cereri pentru ziua ce vine cu cuvintele sale, aşa cum ştie, dar lucruri cuviincioase. Pentru el e destul atât. Să facă trei-cinci metanii cu gânduri de acest fel, şi ziua să se mai roage din când în când lui Dumnezeu cu această rugăciune scurtă: „Doamne, miluieşte! Binecuvântează, Doamne !" Mai mult nu e nevoie. Spuneți-i: „Nu-i aşa că nu-i greu ? Hai, bucură-mă, promite-mi că o să faci aşa".

Tineretul vrea să trăiască pe pământ şi pământeşte. Sigur, altminteri nu se poate, căci pământeni suntem: dar nu se cade să uităm că pe pământ suntem pentru o vreme, şi încă scurtă, şi ca atare, deşi suntem pământeşti, nu pentru pământ am primit ființarea.

DESPRE ÎNSTRĂINAREA COPIILOR DE PĂRINȚI

Copiii s-au înstrăinat de Dumneavoastră ? Uluitor... Ia vedeți dacă nu sunteți chiar Dumneavoastră vinovata. Dacă vă împărțiți timpul numai între citit şi lucrul de mână, iar cu copiii vă ocupați puțin, încât ei nu văd de la Dumneavoastră mângâiere, ce este de mirare că s-au înstrăinat de Dumneavoastră ? Ce ați căutat, aceea ați găsit.

Nu vă puteți mântui sufletul de una singură. Trebuie să faceți loc neapărat şi grijii pentru copii, mângâierii față de ei, gingăşiei de mamă, îndrumării fără cuvinte.

Cu privire la sănătatea fiicei mai mari... acum e vară: câmpiile, pădurile, grădinile, scăldatul sunt medicamente naturale.

DESPRE UN COPIL CARE NU VREA LA SCOALĂ

Fiul Dumneavoastră se teme să meargă la şcoală... Sfătuiți-1 să se arate bun elev chiar de la început. Atunci va creşte din prima în ochii dascălilor şi ai colegilor, şi îi va fi mult mai uşor.

Domnul să-1 binecuvânteze la două lucruri: în primul rând, să asculte cu atenție lecțiile la şcoală, iar în al doilea rând, să studieze acasă cu înțelegere. Să nu se ruşineze să îşi întrebe colegii si pe cei mai mari cu privire la ceea ce nu pricepe.

DESPRE UN FIU CARE NU MERGE PE CALEA DREAPTĂ

Pentru fiul Dumneavoastră, care nu merge pe calea dreaptă, să vă pară rău şi să vă rugați. Ce să-i faci ? Trăim vremuri rele, tinerii văd şi aud multe lucruri rele. De asta devin şi ei răi. Va da Dumnezeu şi fiul Dumneavoastră îşi va veni în fire.

DESPRE UN FIU RĂTĂCIT

Pentru fiul Dumneavoastră să vă rugaţi, însă cu osârdie, şi Domnul îl va milui, trimiţându-i lumina harului, ce luminează şi înţelepţeşte, alungând toate şovăielile.

DESPRE ACEEAŞI

Îmi pare rău pentru rătăcirile fiului Dumneavoastră. Dacă are împreună-pătimire neminci-noasă faţă de săraci, asta poate atrage asupra lui mila lui Dumnezeu, care trezeşte la adevăr şi îndreaptă viaţa.

Celui mai mic să-i spuneţi în taină: „Nu asculta ce spune fratele tău; vorbeşte gura fără cap".

Vrăjmaşul îşi seamănă pretutindeni neghinele, care fac cercuri prin văzduh şi aterizează în sufletele celor care stau cu gura căscată, adică fără luare-aminte la sine.

DESPRE ACEEAŞI

Pentru fiul Dumneavoastră cel zăpăcit rugaţi-vă. Va da Domnul şi se va îmblânzi. Face pe cocoşul datorită influenţelor dinafară. Până când va veni această îmblânzire, Domnul să vă dăruiască răbdare. Mângâiaţi-vă cu ceilalţi fii şi mulţumiti-vă cu aceasta. Dea Domnul să rămână neschimbaţi în bunele lor aşezări sufleteşti.

DESPRE ACEEAŞI ŞI
DESPRE EDUCAREA COPIILOR

Cu fiul Dumneavoastră cel rătăcit nu aveţi alta de făcut decât să vă rugaţi, şi Domnul va rândui mântuirea lui, dacă va vedea la el vreo maleabilitate cât de mică.
Micuţa Dumneavoastră are personalitate. Asta înseamnă că trebuie să fiţi foarte prudentă, să faceţi cumva în aşa fel încât ea să vă împlinească voia crezând că face ce vrea ea. Totuşi, pentru educarea caracterului ei este folositor şi să o puneţi să facă ce nu doreşte.

Vasile, fratele doamnei Narâşkina, era căsătorit cu o englezoaică. Ei îşi creşteau copiii în aşa fel încât întreaga zi le era împărţită între felurite îndeletniciri, şi copiii nu îndrăzneau să nu facă la ora stabilită ceea ce aveau în program ori să facă altceva. Bineînţeles, în program erau jocuri şi toate celelalte. Aşa aţi putea s-o deprindeţi şi Dumneavoastră pe micuţă.

ÎNGRIJIREA COPIILOR ESTE O NEVOINŢĂ

Pe „Negruţa" s-o întărească Domnul. Să nu privească îngrijirea micuţei ca pe o sarcină pusă în cârca ei de oameni şi împlinită pentru oameni, ci ca pe o lucrare încredinţată de Domnul însuşi şi bineplăcută Lui. Să caute spre Domnul şi să îi spună în conştiinţa sa: „Pentru Tine, Doamne, fac asta. Ajută-mi şi primeşte cu bunăvoinţă această osteneală".

DESPRE POVAŢA
PE CARE TREBUIE S-O DEA O MAMA
FIICEI SALE ARŢĂGOASE

Îmi pare foarte rău că „Negruţa" e arţăgoasă... Trebuie s-o învăţaţi să deprindă

stăpânirea de sine. Faceți precum urmează: când iese la iveală această neputință a ei, să nu-i spuneți nimic, fiindcă si Dumneavoastră sunteți puțin neliniştită atunci, iar ea e tulburată, în starea aceasta, nimic din ce-i veți spune nu va avea vreo urmare bună. După ce vă veți linişti amândouă (în aceeaşi zi sau în cea următoare), spuneți-i cu dragoste de mamă: „Vrei să fii cea mai înțeleapta fată ? Niciodată nu-ți îngădui slăbiciunea de a-ți da drumul la gură sau de a face vreo mişcare care arată că în sufletul tău e neorânduială... Asemenea ieşiri te înjosesc întotdeauna şi dovedesc că nu te poți stăpâni. Mă doare să văd la tine asta. lubindu-te, îți doresc să fii desăvârşită întru totul, lucru care nu-i complicat deloc. Fă aşa: când sufletul tău începe să se mişte spre tulburare, potoleşte această mişcare, şi de-abia apoi spune şi fă ceva - iar câtă vreme eşti tulburată, taci"...

Câteva experiențe nu cu totul reuşite vor duce, poate, la unele reuşite... Vă doresc din tot sufletul spor în toate.

Mântuiți-vă! Binecuvântează, Doamne!

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

POVAȚĂ CĂTRE O MAMA CE MERGE ÎN VIZITĂ LA CUSCRI

Înarmati-vă cu răbdare şi - lucrul principal -puneți-vă lege să nu le băgați în seamă ieşirile sau ce vor mai născoci acolo.

Domnul să vă ajute!

Fiicei transmiteți-i închinăciune şi binecuvântare ! îi doresc să aibă înțelepciunea lumească, dar nicidecum în paguba înțelepciunii duhovniceşti. Fără credință nu e nici linişte, nici rânduială în viață. Mântuieşte, Doamne!

DESPRE NECAZUL UNOR PĂRINȚI
CE SI-AU PIERDUT COPIII

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

De întristat, nu aveți cum să nu vă întristați. Este un lucru atât de firesc, încât şi Domnul, Care pretutindenea este, văzând suferința voastră, nu va fi jignit de faptul că întâmpinați cu durere în inimă ceea ce El - bineînțeles, din dragoste față de voi - a binevoit să vă trimită. Aşadar, întristați-vă, dar cu măsură, precum Iov. Lui Iov i s-au luat zece copii deodată... Bineînțeles, şi el s-a întristat, dar n-a lăsat întristarea sa să se reverse peste măsură, ci a biruit-o prin seninătatea cea născută din încredințarea în voia lui Dumnezeu. „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvântat", încorda-ți-vă şi Dumneavoastră să vă înălțați la treapta unei asemenea credințe în Dumnezeu. Dacă nu veți avea destulă credință, strigați către Dumnezeu, Care este aproape şi ajută grabnic, iar El vă va plini lipsa.

Dumneavoastră înşivă ați arătat izvorul de unde trebuie să luați mângâiere: credința în faptul că odraslele voastre se află lângă Dumnezeu în mai bună stare decât erau în brațele Dumneavoastră părinteşti. Ei nu sunt lipsiți nici de împărtăşirea cu

Dumneavoastră, ci vă sunt aproape. Eu cred că sunt foarte mirați văzând că plângeți şi se întreabă unul pe altul: „De ce plâng tăticul şi mămica ? Nouă ne e atât de bine. Nu vrem înapoi, ci vrem ca ei să se mute la noi mai repede".
Vă sporiți jalea pentru cei răposați şi prin închipuirea înşelătoare a stării lor de după moarte. Vă închipuiți cum zac în mormânt, cum sunt coborâți în pământul umed şi întunecat. De fapt, îndată ce sufletul a ieşit din trup, merge pe altă cale. Trebuie să vă închipuiți sufletele lor „în loc luminat, în loc de răcoare". Iar Dumneavoastră vă chinuiți aproape degeaba. Binevoiți a vă linişti puțin câte puțin, până ce vă veți linişti cu totul. Nu uitați nici să înălțați mulțumită către Dumnezeu, căci pentru toate se cuvine să mulțumim lui Dumnezeu. Vă doresc deplină reuşită în aceasta. Dumnezeu a toată mângâierea să vă mângâie cu mângâierea Sa părintească.
Ce învățăm de aici ? Trebuie să arătăm atât lui Dumnezeu cât şi oamenilor că nu în desert ni s-au tot repetat adevărurile dumnezeieşti.

Domnul să vă binecuvânteze şi să vă mângâie.

Al Dumneavoastră rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE ACEEAŞI

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Vă înțeleg amărăciunea, dar vă spun iarăşi: amărâți-vă cu măsură. Treceți cu inima prin făgăduințele luminoasei noastre credințe: câte vederi duhovniceşti veți culege din ea spre mângâierea necazului Dumneavoastră ! Sau nu credeți că Dumnezeu ştie mai bine ce e mai de folos pentru Dumneavoastră şi pentru odraslele Dumneavoastră? Sau presupuneți că Dumnezeu v-a uitat, şi că El n-a băgat în seamă cele întâmplate cu Dumneavoastră, şi că acestea au avut loc fără să fie îndreptate spre binele Dumneavoastră? Sau credeți că vă este părinte vitreg, nu Tată bun ?

V-ați îndreptat toată luarea-aminte numai spre partea amară a problemei şi nu vedeți purtarea de grijă a lui Dumnezeu ?! Ea există cu adevărat... Nu o simțiți ?! Aşa e ea, nu se simte acum, însă se va vedea după... înviați-vă deci credința, şi mângâierea se va revărsa ca un râu din ea.

Să vă povestesc o întâmplare, în Sankt-Petersburg trăia o mare doamnă... Şi-a pierdut cei trei copii deştepți, frumoşi, binecrescuți - mai ales cea mare era foarte evlavioasă şi ştia să se roage. Puțin a fost necazul ei ?! Stați să vedeți. Nu după multă vreme a rămas fără soț, şi nu numai atât: a rămas pe drumuri, întristarea ei nu cunoştea margini. Se îmbărbăta, încredințându-se prin rugăciuni voii lui Dumnezeu. Totuşi, durerea o rodea, în fine, Domnul S-a milostivit şi i-a trimis un vis spre mângâiere... Şi-a văzut soțul într-un loc neguros. L-a întrebat: „Cum îți e ?"

„Nu te nelinişti", a răspuns acela, „Milostiv e Domnul, dar trebuie să rabd până ce se va depărta bezna asta".

„Dar copiii ?"

„Copiii sunt acolo", a răspuns el arătând spre cer.

„Cu Maşa ce-i?" (Maşa era cea mare, care avea cinci ani).

„Pe Maşa o trimite Dumnezeu pe pământ să-i mângâie pe necăjiți..."

De atunci, mâhnirea s-a depărtat de la ea. Ați văzut unde erau copiii? Şi ai Dumneavoastră sunt tot acolo. Ar mai fi nimerit acolo dacă ar fi rămas în viață ?

Deci, ce este mai bine să doriți Dumneavoastră, ca părinți, pentru copiii Dumneavoastră ?

Opriți-vă asupra acestui gând: că soarta copiilor Dumneavoastră a fost rânduită în cel mai bun chip cu putință, si terminați cu întristarea. Şi Dumneavoastră veți muri, şi va fi cine să vă întâmpine, poate chiar să vă apere... Domnul să vă dăruiască toată mângâierea.

Al Dumneavoastră rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE ACEEAŞI

Mila lui Dumnezeu să fie cu noi!

Îmi pare foarte rău pentru pierderile Dumneavoastră. Domnul să vă mângâie! Căutați mângâiere la mine iarăşi... Cu toată bucuria v-aş mângâia - dar unul şi acelaşi cântec, repetat a doua şi a treia oară, nu mai are aceeaşi putere ca prima dată, iar în necazurile Dumneavoastră de acum nu ştiu ce lucru nou aş mai putea să vă spun... încredințați-vă pe sine şi toate ale Dumneavoastră în voia lui Dumnezeu şi încuviințați hotărârile Lui din tot sufletul, din toată inima. Atunci umbra amărăciunii va începe să se rărească şi nu va fi de mirare dacă se va împrăştia cu totul, întrebați cum ? Prin necaz vom întrezări bunătățile lui Dumnezeu din acest veac şi din cel viitor. Dea Domnul să vedeți aceasta cu mintea şi s-o simțiți cu inima. Rugați-vă! Domnul vă va revărsa în inimă mângâierea de trebuință.

Pentru părinți nu e mai mare mângâiere decât a fi încredințați de soarta fericită a copiilor. Copiii Dumneavoastră au ajuns cu toții în rai. în această privință nu încape nici o îndoială. Iar dacă ar fi rămas în viață, nu ar mai fi fost pentru o astfel de încredințare...

Stăruind acum asupra acestui gând aducător de bucurie şi mângâindu-vă cu el, jertfiți-i cu încredințare mulțumirea pe care v-ar fi adus-o copiii dacă ar fi rămas pe acest pământ păcătos. Gândiți-vă la toate lucrurile prin care ar fi trebuit să treacă atunci, oricâtă silință v-ati fi dat pentru ei. Aşadar, vedeți că prin soarta luminoasă a copiilor Dumneavoastră Domnul vă izbăveşte de întâlnirea cu o soartă a lor mai rea şi cu neputință de îndreptat.

Milostivul Domn, Părintele tuturor şi mai ales al celor necăjiți, să vă trimită mângâiere de unde ştie.

Şi Stăpâna, Mângâierea tuturor necăjiților, să vă înveselească!

Al Dumneavoastră voitor de bine,

Episcopul Teofan

DESPRE MOARTEA UNOR COPII

Vă gândiți la surioara care a murit ? Se prea poate ca ea să vă răspundă la chemare, căci a plecat de aici curată şi credincioasă cu adevărat - drept la Maica Domnului... Dar dacă vă veți învârti pe la baluri, surioara n-o să mai vină şi se va supăra pe Dumneavoastră.

„Părinții ei", spuneți, „n-au meritat pedeapsa de a rămâne lipsiți de toți copiii". Asta nu este totdeauna o pedeapsă, ci se întâmplă spre binele copiilor şi al părinților înşişi. Noi suntem orbi şi nu vedem aceasta, iar nevăzând, cârtim şi gândim în chip hulitor despre Dumnezeu că El este nedrept, în vreme ce El rânduieşte toate aşa cum este mai bine.

EDUCAREA COPIILOR- LUCRU PLĂCUT LUI DUMNEZEU

V-ați luat sarcina cea bună şi preabună de a creste o orfană. Degeaba vă neliniştiți pentru faptul că uneori plânsetul copilei vă distrage de la rugăciune, trăgându-vă, spuneți, „de la lucrul lui Dumnezeu la un lucru străin de Dumnezeu". Amândouă sunt lucrurile lui Dumnezeu: lui Dumnezeu îi place când copiii Lui îşi tind spre El ochii la rugăciune, dar nu îi place mai puțin atunci când unii dintre copiii Săi iubiți dau zor să îngrijească alți copilaşi ai Lui. Aşadar, nu vă tulburați. Rugându-vă, săvârşiți lucrul lui Dumnezeu, iar îngrijind copila faceți acelaşi lucru.

Dumnezeu vă priveşte cu aceeaşi înduioşare şi când vă rugați, şi când purtați grijă de micuță. Este foarte bine că iubiți prunca. Dragostea Dumneavoastră îi hrăneşte nemijlocit sufletul, încât nu simte că n-are mamă. Rămâneți în această aşezare sufletească.

RODUL ÎNGRIJIRII DE UN ORFAN

Cu privire la osteneala îngrijirii micuței este drept gândul Dumneavoastră că ea v-a fost încredințată de Dumnezeu. Şi Domnul vă va răsplăti. De altfel, şi micuța vă va putea răsplăti. Când va mai creşte, va fi legată de Dumneavoastră ca de o mamă, şi ca atare vă va fi ascultătoare... iar Dumneavoastră îi veți fi stareță. Iată şi umbra unei viitoare mănăstiri.

POVAȚĂ CĂTRE O MAMĂ CARE VREA SĂ INTRE ÎN MĂNĂSTIRE

Atâta vreme cât educația fiului Dumneavoastră nu a fost încheiată şi el nu e la casa lui, nu puteți afla odihnă în mănăstire.

CAPITOLUL AL ŞASELEA

COPIII

DESPRE UN COPIL ÎNDĂRĂTNIC

Îmi pare rău că micuţa este capricioasă, însă e prea devreme pentru a prevesti rele pornind de la acest fapt. Poate că se va schimba pe neaşteptate... Să ştiţi că îndărătnicia vesteşte deseori o voinţă tare, iar asta nu-i o trăsătură rea. Trebuie să aveţi însă înţelepciunea de a o înrâuri în aşa fel ca ea să nu bage de seamă că i se porunceşte şi să facă ceea ce doriţi Dumneavoastră ca din proprie iniţiativă. Domnul să vă dăruiască pricepere.

De ce asemenea cruce, întrebaţi ? Ca să vă smerească şi să alunge gândurile de trufie. Pe deasupra, ca să vă amintiţi mai des cât de îndărătnici suntem noi înaintea Domnului atunci când în locul voii Lui ne supunem propriilor pofte şi cât de neplăcut este acest lucru lui Dumnezeu.

DESPRE SEVERITATEA ÎN EDUCAREA COPIILOR

Trebuie să iau apărarea orfanei... Nu este totdeauna nevoie de pedeapsă, ci mai ades trebuie mustrare. Este o metodă mai blândă şi mai sigură. Severitatea necurmată n-aduce nici o bucurie. Sigur, nu trebuie arătată nici indulgenţă nepotrivită, dar şi severitatea trebuie amestecată cu căldura dragostei... Sunt încredinţat că aşa veţi şi face.

DESPRE ATACURILE DE PANICĂ LA COPII

Îmi pare rău pentru micuţă. Staţi cu ea atunci când apare criza de teamă sau puneţi noaptea patul ei mai aproape de al Dumneavoastră, în nici un caz nu trebuie pedepsită. Aici e vorba de un simţământ care apare fără voie.

DESPRE PREGĂTIREA COPILULUI PENTRU SCOALĂ

M. se pregăteşte să meargă la şcoală. Bineînţeles, trebuie să se familiarizeze cu viaţa de şcolar, şi timpul se va scurge pe nesimţite. Nu o speriaţi cu şcoala, ci zugrăviţi-i totul în aşa fel încât ea să vadă acolo raiul pe pământ şi să înceapă să năzuiască spre şcoală. Stăruiţi asupra faptului că trebuie doar să fie ascultătoare şi să nu se lenevească în privinţa învăţăturii, să înveţe tot ce i se predă... Aceasta va fi o bună pregătire pentru ea.

POVAȚĂ CĂTRE CINEVA CARE A LUAT SPRE CREŞTERE UN COPIL SĂRAC

Graba cu care a fost primit copilul, care-i pe jumătate orfan deocamdată, arată că această hotărâre a ieşit din adâncul inimii, fără nici o înrâurire dinafară. Lucrul în sine este vrednic de laudă: datorită lui poate fi lăudată şi inima care a luat o asemenea hotărâre.

Ce reiese de aici ? Dacă mama copilului se va înzdrăveni, îşi va lua copilul înapoi şi vă va fi recunoscătoare. Dacă nu, veți educa pruncul, îl veți pune pe picioare şi veți rândui viața lui, adică veți face un lucru minunat.

Domnul să vă binecuvânteze.

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE PRIMIREA SPRE CREŞTERE A UNEI ORFANE

„Albişoara" întreabă dacă binecuvântez să o primească pe nepoata sa Liza, despre care aud pentru prima dată... Presupun că dacă cele ce mi s-au spus sunt adevărate, Liza trebuie luată, vindecată, învățată să lucreze ceva şi, prin urmare, făcută aptă pentru felul de viață pe care îl va alege.

Ca atare, având în vedere un astfel de scop bun, să ştie „Albişoara" că binecuvântez cu amândouă mâinile, dar iată ce am de adăugat: **1)**luând orfana, să o iubească la fel ca pe copilul său, ca pe o fiică s-o hrănească, s-o îmbrace, s-o încalțe şi să-i împlinească celelalte nevoi, făcând dezinteresat lucrul lui Dumnezeu; **2)** Să se străduiască din răsputeri ca cele o mie de ruble lăsate moştenire orfanei să se păstreze în întregime, fie că vor trece în păstrare la ea, fie că vor rămâne altundeva. Banii trebuie depuşi la loc sigur, unde să poată aduce dobândă. Dobânda nu trebuie cheltuită, ci adăugată la capital. **3)** Dacă această sumă va trece în păstrare la „Albişoara", aceasta să-şi pună lege: nu trebuie să ia nici un bănuț pentru acoperirea propriilor nevoi. Mă face să scriu lucrul acesta următorul caz. O oarecare orfană a fost luată spre creştere de către unchiul ei. Orfana cu pricina avea de asemenea moştenire, ba chiar mai mare decât aceasta. S-a întâmplat o nevoie. Unchiul, cu încuviințarea ei, a intrat în moştenire - cu dorința sinceră de a pune la loc cu dobândă banii. Nici nu a fost acoperită bine dobânda, că s-a întâmplat altă nevoie... s-a intrat iarăşi în moştenire, în doi-trei ani s-a evaporat toată. Unchiului nici prin cap nu-i trecea să-şi lase iubita nepoată pe drumuri... Bineînțeles, avea de gând să dea înapoi totul... cu dobândă... intenția lui era absolut sinceră. Trecând anii, unchiul s-a ruinat. Dorința de a-i înapoia nepoatei banii rămăsese... însă a murit unchiul şi... nepoata a ajuns pe drumuri.

Iată de ce propun ca „Albişoara" să nu se atingă de banii orfanei oricât de mare nevoie ar avea. Citiți împreună ceea ce v-am scris şi luați o hotărâre. De ea nu mă tem, însă de soțul ei...

POVAȚĂ DESPRE AJUTORAREA RUDELOR RĂMASE FĂRĂ SPRIJIN

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Neliniştea care v-a cuprins cu prilejul rămânerii în grija Dumneavoastră a familiei rămase fără soț şi tată este foarte stricătoare pentru viața duhovnicească. Fireşte, ar fi fost mai uşor dacă nu s-ar fi întâmplat aşa. Totuşi, de vreme ce ați fost prinsă în evenimente fără voia Dumneavoastră, se cuvine să vă supuneți voinței Celui ce rânduieşte curgerea vieții noastre. Nepoții trebuie puşi pe picioare, iar văduva trebuie ajutată să meargă pe drumul cel bun.

Făcând aceasta, trebuie să aveți grijă şi de Dumneavoastră, ocrotindu-i pe orfani în aşa fel încât aceasta să nu vă pustiască duhovniceşte. Felul în care veți face aceasta rămâne la socotința Dumneavoastră, dar trebuie să cereți ajutorul lui Dumnezeu de fiecare dată.

Faceți ce vă stă în putință. Faptul că v-a venit pe cap această grijă poate fi binefăcător. El vă va izbăvi de împietrirea în egoism, căci erați singură şi nu aveați decât grija proprie, iar acum trebuie să purtați de grijă şi altora.

De aici nu va ieşi nici un mare necaz pentru Dumneavoastră, în schimb, autocompătimirea de care vă plângeți este primejdioasă şi pierzătoare. Dacă vă faceți pogorământ din pricina bolii, nu e nici o problemă, dar dacă vă faceți pogorământ sub pretextul bolii, este de rău. Aici se vede viclenia față de sine, care este cea mai rea dintre toate vicleniile.

POVAȚĂ CĂTRE O ORFANĂ LUATĂ SPRE CREŞTERE DE OARECARE BINEFĂCĂTORI

Dunia! Nu vreau să pun asupra ta epitimii, însă te rog: fii fată cum se cuvine. Vezi că a doua ta mamă este bolnavă... Mare păcat faci pricinu-indu-i necazuri şi sporindu-i astfel suferința. Ştii că în urma bolii poate să şi moară ? Cu cine vei rămâne după aceea ? Unde ai să te duci ? Aşadar, dă-i mângâiere fiind ascultătoare. Atunci va fi mai sănătoasă şi va trăi mai mult, drept care îți va fi şi ție mai bine. Deprinde-te mai mult şi mai degrabă cu lucrul de mână. Domnul să îți dea binecuvântare!

POVAȚĂ CĂTRE O MAMĂ DESPRE EDUCAREA FIICEI

Fiți si mai iubitoare, şi arătați-vă dragostea. Fiți mamă, nu comandant. Şi rugați-vă mult pentru ea, cu lacrimi. Dacă nu va găsi bucurie la Dumneavoastră, unde o va găsi ? Şi atunci, ce se va întâmpla cu viața ei ? !

DESPRE BOALA COPILULUI SI VINDECAREA EI

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Îmi pare foarte rău pentru necazul Dumneavoastră şi rog pe Domnul să înlăture pricina lui: crizele de boală ale tinerei Dumneavoastră fiice.

Dar rugăciunea e rugăciune, iar doctorii sunt doctori. Şi pe doctori i-a dat Dumnezeu, iar a merge la doctor este voia lui Dumnezeu. Domnul vine cu ajutorul Său atunci când mijloacele fireşti rânduite tot de El pentru noi sunt neîndestulătoare. Ca

atare, ne vom ruga, dar mijloacele fireşti nu trebuie dispreţuite. Căutaţi şi veţi afla! Mi-a trecut prin cap următorul lucru: oare fata s-a plimbat îndeajuns în aer liber şi a făcut destul efort fizic ? Plimbaţi-vă cu ea în fiecare zi, călătoriţi.

Fireşte, doctorii pot ajuta doar dacă binevoieşte Dumnezeu. Ca atare, încă o dată spun, ne vom ruga. Doresc din tot sufletul ca această boală să treacă fără urme. Domnul să vă binecuvânteze pe toţi şi mai ales pe bolnavă.

Al Dumneavoastră rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

POVAŢĂ CĂTRE NIŞTE PĂRINŢI AL CĂROR FIU NU ARE SPOR LA ÎNVĂŢĂTURĂ

Sunt numeroşi oameni practici cărora nu le merge cu învăţătura, întrebarea: „Care sunt mai buni, oamenii practici sau învăţaţii?" încă nu şi-a găsit răspuns. Iar ca simţul practic şi învăţătura să se unească într-un singur om, asta se întâmplă rar.

Una singură să vă fie grija: ca fiul vostru să aibă obiceiuri şi rânduieli de viaţă bune, creştineşti. Nu strică să folosiţi câteodată, pe lângă sfaturi şi îndemnuri, şi autoritatea părintească.

DESPRE UNIREA SUFLETULUI CU TRUPUL LA PRUNC

Când se uneşte sufletul cu trupul ? în clipa zămislirii. Când S-a întrupat Mântuitorul ? îndată ce Pururea Fecioara a spus: *Iată roaba Domnului...* Duhul Sfânt S-a pogorât şi Fiul lui Dumnezeu a luat în embrion trup, adică firea omenească.

DESPRE ÎNRUDIREA DUHOVNICEASCA

Acolo unde se spune că mama şi fraţii Domnului sunt cei care împlinesc voia Tatălui Ceresc este şi altă idee, anume cea despre înrudirea duhovnicească, despre rânduiala duhovnicească a vieţii. Se întâmplă ca taţii şi mamele, fraţii şi surorile după fire să fie cu totul deosebiţi, având caractere cu totul opuse. Simţămintele care îi leagă sunt urmare a înrudirii lor fireşti - iar în înrudirea duhovnicească se arată alte simţăminte duhovniceşti, care sunt fireşti după Duhul. Domnul însă a zis că lucrarea Sa este a-i înrudi pe oameni duhovniceşte. Domnul i-a învăţat pe oameni să se înrudească astfel, şi aşa a zămislit viaţa duhovnicească.

MÂNGÂIERE RUDELOR CU PRILEJUL BOLII CELOR APROPIAŢI

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră, cinstite părinte protoiereu!

Vă împărtăşesc pe deplin amărăciunea prilejuită de boala lui N. Domnul să vă trimită toată mângâierea. Rugaţi-vă Domnului şi totodată afundaţi-vă în izvoarele unde vă aşteptaţi să aflaţi mângâiere.

Cunoaşteţi deja aceste izvoare şi le căutaţi. Continuaţi cu răbdare şi veţi afla, căci tot cel ce caută cu răbdare şi cu credinţă află - nu totdeauna ce doreşte, dar totdeauna ceea ce binevoieşte Dumnezeu spre binele lui.

În amărăciuni, binele este ascuns sub durerea inimii; de asta nu se simte şi nu se vede, măcar că el există cu adevărat. Şi la Dumneavoastră el există şi lucrează, atât în

N. cât şi în Dumneavoastră.

Deci, fiți senin, crezând cu smerenie. Ce ați dori pentru N. ? Bunăstarea vremelnică sau mântuirea veşnică ? Vă este greu să alegeți. Mai degrabă le-ați alege pe amândouă - dar dacă prima nu se împacă cu cea de-a doua, fireşte că o veți alege pe cea din urmă fără să stați pe gânduri, lepădând-o pe cea dintâi.

Aşadar, statorniciți-vă în minte şi în inimă că datorită cursului unor evenimente din viața Dumneavoastră şi a ei pe care voi nu le vedeți şi nu le ştiți, N. avea neapărată nevoie de curmarea gustării bunătăților văzute - pentru o vreme sau pentru totdeauna. Si Domnul a făcut aşa, rânduindu-i sau îngăduind să vină asupra ei o boală grea. Prin această boală El a acoperit-o de tot ce putea să aibă o rea lucrare asupra aşezării ei sufleteşti.

Primejdiile duhovniceşti vor trece şi sănătatea i se va întoarce. Dacă nu vor trece, va rămâne aşa. Oricum, temei de frică pentru mântuirea ei veşnică nu aveți. Judecând după îndeletnicirile pe care spuneți că le are, aşezarea ei sufletească este bună.

Acum ea suferă. Puterile îi vor spori prin răbdarea senină şi prin credința Dumneavoastră, ca şi prin faptul că o încredințați voii lui Dumnezeu.

Aşadar, dobândiți credință bună în binefăcătoarea purtare de grijă a lui Dumnezeu şi prin aceasta îndepărtați toate amărăciunile ce tulbură mintea şi inima.

POVAȚĂ CĂTRE CINEVA CARE A PIERDUT UN OM APROPIAT

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră! Domnul să odihnească sufletul nou-răposa-tului Său rob loan, iar pe voi să vă mângâie!

Din mila lui Dumnezeu e şi faptul că plângeți. Plânsul uşurează pe jumătate durerea inimii.

Plângeți puțin, iar apoi căutați şi mângâiere! Moartea nu este o nefericire, ci soarta noastră, a tuturor. Amară este despărțirea, dar nu fără sfârşit. Amar *e* faptul că nu ştim în ce stare se află răposatul, însă credința că cel ce pleacă din această lume trece în mâinile lui Dumnezeu alungă orice întuneric.

La Domnul Cel Drept nici o faptă bună nu este uitată, iar Dumneavoastră spuneți că răposatul a făcut multe fapte bune.

Când pleacă cineva la Domnul, Domnul nu caută să osândească, ci să îndreptățească. Din această latură, mângâierea este aproape. Sunt sigur că situația voastră, a tuturor celor ce ați rămas aici, nu e fără ieşire. Şi slavă iui Dumnezeu!

Oricum, va trebui să puneți o nouă rânduială în viața voastră. La temelia ei aşezați dragostea, fiecare să-1 odihnească pe celălalt cum poate - şi rânduială aceasta va fi trainică, având sub sine temei ceresc.

Domnul să vă înțelepțească! Rugați-vă mai mult pentru răposat. El are acum nevoie în primul rând de rugăciune. Rugăciunea este mijlocitoare înaintea lui Dumnezeu şi lucrează nemijlocit asupra sufletului plecat, încurajându-1, în-călzindu-1 şi întărindu-1.

„Negruța" plânge ? Să plângă. Foarte bine că plânge. Plânsul înmoaie inima.

Domnul să vă binecuvânteze pe voi şi pe copiii voştri.

Al vostru rugător către Dumnezeu,

Episcopul Teofan

DESPRE RUGĂCIUNEA
PENTRU CEI APROPIAȚI CARE PIER

Suferința Dumneavoastră pentru cei apropiați care pier duhovnicește și rugăciunea Dumneavoastră pentru ei sunt plăcute lui Dumnezeu. Dacă în ei nu s-a stins totul și dacă mai are loc să se lipească rugăciunea Dumneavoastră și bună vrerea Iui Dumnezeu fată de ei, își vor veni în fire și vor vedea lumina Lui.

Rugați-vă mai cu osârdie... rugăciunea făcută cu bunăvoire de către Dumneavoastră își va găsi ecou în sufletele lor și va trezi simțămintele frângerii de inimă, fiindcă există o împărtășire între suflete.

DESPRE RUGĂCIUNEA PENTRU CEI CE NE-AU ÎNGRIJIT

Bine faceți pomenindu-vă doica. Atât dragostea cât și dreptatea cer aceasta. Aducerea-amin-te de vămi este un lucru bun. Acolo se va descoperi tot ce este acum ascuns - toate gândurile și toate simțămintele. Dea Domnul ca prin această cugetare să vă țineți în bună rânduială gândurile și simțămintele. Domnul să vă păzească.

TREBUIE SA TRĂIM
ADUCĂNDU-NE TOTDEAUNA AMINTE
CĂ DUMNEZEU ESTE DE FATĂ

Mila lui Dumnezeu fie cu Dumneavoastră!

Avem Mântuitor Atotmilostiv, pe Domnul, Care-i întotdeauna gata să ajute. Spre El îndreptați ochii minții și inimii Dumneavoastră. Nu puteți merge la biserică? Rugați-vă acasă.

Învățați-vă să umblați în fața lui Dumnezeu, adică să vă amintiți fără încetare de Dumnezeu Pretutindenea-Fiitorul și Atoatevăzătorul, și să vă țineți în gânduri, în simțăminte și în fapte ca sub privirile lui Dumnezeu. Și asta să vă singura îndeletnicire, până ce conștiința vi se va contopi cu gândul la Dumnezeu.

Dacă veți reuși, nu veți mai avea nevoie de povețele nimănui. Va veni frica de Dumnezeu și va începe să pună rânduială în toate.

Citiți Evanghelia și Epistolele apostolești -câte puțin în fiecare zi, cugetând la ele și aplicându-le la propria persoană.

Țineți-vă în frâu cu asprime; față de ceilalți să aveți milostivire și înaintea tuturor smeriți-vă. Pe nimeni să nu necăjiți, iar dacă alții vă fac necazuri, mulțumiți.

Pe nimeni să nu osândiți, pe toți să-i socotiți sfinți și doar pe Dumneavoastră să vă socotiți păcătoasă.

Domnul să vă binecuvânteze pe Dumneavoastră și pe fiul Dumneavoastră!

Episcopul Teofan

CUPRINS